

SUMA-T'HI:

El Voluntariat, una eina per a la integració de la població nouvinguda.

Aina Vera Lorenzo

FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL (FCVS)

SECTORIAL DE VOLUNTARIAT EN IMMIGRACIÓ (SVIM)

C. Grassot, 3 3er pis

08025, BARCELONA

93 314 19 00

immigracio@federacio.net

www.federacio.net

Reflexions

Joan Subirats Humet

Conte

Meri Ilic

Correcció: Plataforma per la Llengua

Disseny cobertes: Bàrbara Sànchez Bosch

Disseny interior: ESSA Estructura de Comunicació, S.L.

Imprès a: Grupo Flash, Diseño & Artes gráficas

Dipòsit Legal: B 53033-2007

Agraïments

A cadascun dels voluntaris que han permès que en coneguem l'experiència, el més sincer agraïment:

A: Hind, Ricardo, Dilma, Françoise, Zouhaïr, Ira, Habib, Dina, Lia, Hind, Andra, Lisa Marie, Fernando, Juliette, Hanane, Gena, Boujemma, Afeamyi.

A les entitats que ens han obert les portes i han col·laborat en aquesta publicació:

- Centre de Promoció Social Francesc Palau
- Fundació Pere Tarrés
- CE Lluís Mª Chanut
- Avismón Catalunya
- Acció Psoriasi
- Càritas Mataró
- AKWABA
- Associació Sociocultural Ibn Batuta, ASCIB
- Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat
- CE Xivarri
- Associació Catalana per la Infància Maltractada, ACIM
- Centre Solidari Fundació Casc Antic
- Oficina Provincial Creu Roja Tarragona
- ACCEM Girona
- Lleida Solidària MPDL
- CERADAI
- Càritas Diocesana Girona

A Meri Ilic, per la seva sensibilitat, màgia i vitalitat en aportar-nos el conte d'en LEO.
A Joan Subirats i Humet, per la seva inestimable ajuda i pel seu suport i col·laboració en les reflexions finals que hem inclòs en aquesta publicació.

A Caja Madrid, per haver confiat en la FCVS i per haver-nos donat l'oportunitat d'executar aquest projecte.

A la Secretaria per a la Immigració pel seu suport i implicació en aquesta publicació, tanmateix com el suport rebut del Departament de Governació i Administracions Públiques de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona.

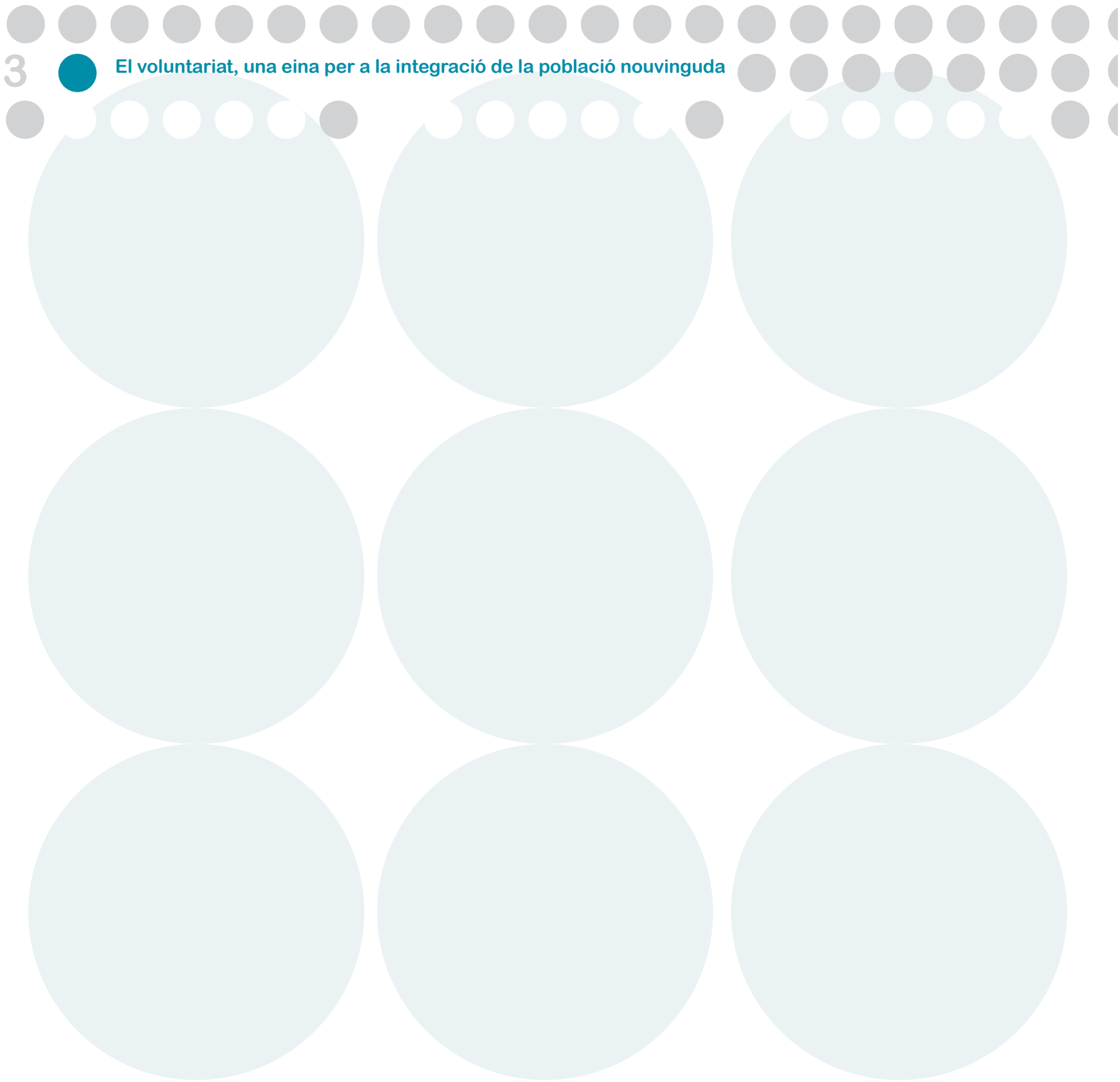
A totes les Unitats Territorials de la FCVS i a en Joan Mª Ferrer (voluntari de la FCVS), pel seu compromís i per haver realitzat les entrevistes a cada territori.

I a tots aquells que cada dia renoven el compromís de ser qui són: mil gràcies!

Thank you
Spasibo
Arigato
Danke
Xie xie
Salamat
Obrigada
Mahalo
Gracias
Merci

3

El voluntariat, una eina per a la integració de la població nouvinguda

Índex

Presentació Oriol Amorós,
Secretari per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya **5**

Pròleg Mª Assumpció Vilà
Presidenta de la FCVS **7**

1. Un conte per iniciar el camí **9**

2. Punt de partida **17**

3. Experiències **31**

HIND, Centre de promoció social Francesc Palau

RICARDO, CE Lluís Maria Chanut

DILMA, Avismón Catalunya

FRANÇOISE, Acció Psoriasi

ZOUHAIR, Càritas Mataró

IRA, Akwaba

HABIB, ASCIB

LIA, Comissió Catalana d'ajuda al refugiat

HIND, Centre Xivarri (Fundació Pere Tarrés)

ANDRA, ACIM

LISA MARIE, Fundació Casc Antic-Centre Solidari

FERNANDO, Creu Roja Tarragona

JULIETTE, ACCEM

HANANE, Lledia Solidària MPDL

GENA, Lledia Solidària MPDL

BOUJEMAA, CERADAI

AFEAMYI, Càritas Diocesana de Girona

4. Reflexions:
Sumar esforços, per Joan Subirats **62**

5. Conclusions i propostes **64**

6. Bibliografia **68**

Presentació

El denominador comú de les societats del segle XXI és la pluralitat. Els moviments humans, tan antics com la mateixa gènesi de la humanitat, són el primer motor de canvi de les societats al nostre temps. En un procés natural de sedimentació social i cultural, les identitats comunitàries que han anat habitant els espais físics del nostre planeta també han anat generant les condicions necessàries per a què amb bon criteri es pugui parlar en l'actualitat d'un sistema mundial.

La definició, la construcció i la circumscripció de les identitats subjectes del sistema mundial, és a dir, els estats, els pobles i altres comunitats, constitueixen en els temps corrents un tema punyent de debats en diferents àmbits socials i polítics europeus. **Tenint en compte la pluralitat cultural en les realitats socials dels nostres temps, es fa imprescindible considerar el nou conjunt dels ciutadans des del vessant inclusiu de la diversitat sociocultural, amb uns efectius i uns paràmetres pendents d'actualització.**

Des d'aquesta perspectiva, resulta que les definicions i construccions de les identitats nacionals o comunitàries no poden ser assolides amb garantia de la cohesió

social i la bona convivència sense la consideració i la participació de tots els grups que conformen.

Dins l'àmbit europeu, les institucions comunitàries fa temps que s'estan interessant per les temàtiques de la identitat i de la participació de la nova ciutadania europea, amb algunes propostes emeses en aquest sentit per tal d'arribar a consensuar una definició respecte a l'estatus d'aquesta part de la ciutadania.

La participació activa de les persones procedent de tercers països per al desenvolupament i les construccions nacionals és cabdal per a garantir el respecte dels principis democràtics més bàsics, d'acord amb les realitats socials actuals; per a continuar sent o arribar a ser allò que diem que som o simplement allò que volem ser.

En un altre ordre de coses val a dir que és necessari comptar amb una cooperació efectiva entre els ens públics de diferents graus i la societat civil en general, per a assolir una bona administració de la res pública en tant que patrimoni humà de

Oriol Amorós i March
Secretari per a la Immigració
de la Generalitat de Catalunya

les nostres societats. Precisament, **més enllà de la col·laboració, un dels instruments útils per a la cooperació entre els estrats de la societat rau en el capital social en tant que la suma de les diferents actuacions cíviques de tots els membres de la comunitat.**

El capital social és sostingut principalment per la dedicació des del voluntariat a múltiples tasques d'interès comú, necessàries per a una projecció futura garantida col·lectivament que beneficia la societat en el seu conjunt.

Catalunya, el nostre país, compta amb un teixit associatiu i de voluntariat important querepresenta un tret característic de la nostra societat, **un atractiu potent per a convidar els nouvinguts i nouvingudes a considerar-se uns membres més de la casa comuna.**

La implicació social de les persones nouvingudes en l'edificació i manteniment de la nació que representa el poble català, comporta l'assumpció de la responsabilitat compartida de gestionar la cosa comuna, alhora que consisteix en un dret per a l'exercici de la participació ciutadana.

En tractar-se però, d'un tema d'enorme

complexitat des dels punts de vista de l'aprehensió, la sensibilitat, l'oportunitat i l'efectivitat de les mesures a prendre, cal tractar la participació social de la nova ciutadania de manera molt curosa i amb molta pedagogia.

En aquest sentit, la visualització i exemplificació d'algunes experiències positives i recomanables és sens dubte un camí adient i aconsellable per al foment de la participació per a la nova ciutadania a la gestió de la cosa pública.

Pel cas dels nouvinguts, és còmode constatar que llur participació a la societat mitjançant el voluntariat anul·la tot un munt de barreres de caire divers per a l'exercici dels plens drets de ciutadania. D'aquest fet, el voluntariat dóna forma tant a l'aspecte sentimental de pertinença a la societat com a l'aspecte material d'exercici de la ciutadania.

És per aquest motiu que és saludable aquesta iniciativa com una contribució per al progrés social.

Recollir i difondre algunes experiències exitoses d'acollida i integració és també una bona oportunitat per a l'aprenentatge.

Gràcies per fer-ho possible.

Pròleg

Somniar i assolir la maduresa, 18 anys

Molts són els passos que s'han caminat per poder arribar a complir 18 anys de servei i de treball conjunt per fer de la nostra Federació, una xarxa d'acció social transformadora.

Quan l'any 1989, després d'un llarg procés, des del Secretariat del Voluntariat Social es decidia fundar la Federació teníem dos objectius molt concrets: un cap als voluntaris i voluntàries: la captació, la seva formació i la seva inserció a les entitats federades i l'altre cap a les entitats: ajudar-les a tenir els mitjans necessaris per poder desenvolupar els seus objectius, la seva missió, la seva tasca amb la riquesa de tots els seus valors fundacionals.

Any rere any, hem anat adaptant els nostres principis i les nostres capacitats per anar creixent i convertint la Federació en un referent del Voluntariat Social a Catalunya. Ara, a l'arribar a la majoria d'edat, veiem que s'han aconseguit fites importants que la pròpia societat i els col·lectius amb els què construïm un món millor ens demanen.

El fet de començar amb un conte aquesta publicació, no és una casualitat, es fa palès que moltes vegades

hem de somiar per poder fer realitat els nostres objectius.

- Quantes vegades hem dit que volem canviar el món?-
- Quantes vegades, també, hem percebut al nostre costat que s'escapava un gest que quasi era una burla a la nostra ingenuïtat?-

Després d'aquest 18 anys, sabem que hem canviat moltes coses, hem transformat unes altres i finalment estem segurs que hem "millorat" el món. I l'hem millorat, entre altres fets, convidant a tots els agents socials possibles a sumar-se a la tasca d'integrar la població nouvinguda a la societat catalana fent servir com a eina bàsica "el voluntariat".

Em complau donar les gràcies a totes i cada una de les persones que han fet possible arribar fins aquí, unir-me a les paraules de la pàgina d'aquesta publicació on diu GRÀCIES en diferents idiomes.

Ens agradaria conèixer més paraules per demostrar el nostre agraïment, però com això no és possible, volem des de molt endins dels nostres cors, compartir el conte del principi i les vivències que s'expressen en aquest llibre, i parlar amb l'idioma que

Mre Assumpció Vilà i Planes.
Presidenta de la FCVS

tothom sap i entén, que no és més que saber estimar-nos i fer pels altres el que voldríem per nosaltres mateixos i només així aconseguirem un món més just, més equitatiu i MILLOR .

Seguirem doncs avançant per arribar un dia en que ja no haguem de parlar de "justícia social" ni "d'integració" ja que haurèm esdevingut un sol poble vivint amb dignitat i compartint els mateixos ideals.

Federació
Catalana de
Voluntariat
Social

estem
federació catalana de voluntariat social
FEDERATS

18 anys **F**
C
V
S

1. Un conte per iniciar el camí:

LEO

*Per Meri Ilic, gerent
de la CASA ESLAVA.
Adaptació i traducció
d'Aina Vera, FCVS.*

LA NIT DE LA MADURESA

Hi va haver un temps en què érem feliços, en què crèiem en paraules, en què crèiem en promeses; hi va haver un temps en què se sabia que la voluntat de l'altre també és la teva voluntat com a norma de vida, com una llei d'amor...

Hi va haver un temps en què pensava que el meu cor palpitava en la mirada de la meva estimada i el seu cor seguia el meu ritme. Hi va haver un temps abans de pujar a la pastera...

Abans de pujar a la pastera, vaig tenir una conversa amb la meva por... al cap i a la fi, ha estat la mestra de tots els meus relats viscuts i no viscuts, de tots els meus quadres pintats i d'altres de somniats.

Li vaig preguntar:

- Em deixaràs anar amb pastera?, cap al desconegut?
- Si és la teva voluntat... -era la seva resposta.
- Amb voluntat es fa tot, voluntàriament es poden travessar muntanyes i creuar mars. Amb voluntat es pot renéixer o morir, les decisions són voluntàries.

El poble on vaig néixer no existeix en els mapes del món, és un petit punt, a la reserva de Tsavo, al parc nacional de Kenya, un poblet tan petit que molt poca gent coneix, envoltat de la terra plena de lleons, elefants i búfals, és la terra dels volcans.

El primer poble veí és Makindu, i per arribar-hi, cal creuar durant dues hores el gran riu, és el regne dels cocodrils. Els únics estrangers que hi entren, de tant en tant, vénen amb els vehicles 4x4 i sempre perduts de les seves rutes de safari.

El sentiment de por el conec des del dia del meu naixement: por que la meva mare em deixés a terra, terra sense principi ni final. El meu germà gran sempre plorava quan ella em tenia als seus braços i li demanava que em deixés a mi a terra, aquella terra que feia olor de lleons; aquella olor, olor que feia que la por entrés en els meus ossos.

Vaig conèixer la por de seguida però el meu nom no el vaig conèixer tan aviat. Al nostre poblat les nenes en néixer es diuen "filla gran", "petita" o "mitjana del seu pare" i quan es casen aconseguen ser "la primera", "segona" o "tercera esposa del seu marit".

Els homes, en néixer no tenim nom, som els fills del nostre pare fins a complir els 14 anys. Una vegada a l'any, tots aquells que compleixen 14 anys se'n van fora del poblat, caminen molta estona amb els seus pares i allí, al costat de la selva, els deixen passar la nit. És la Nit de la Maduresa, nit en què ens trobem amb el nostre nom perquè l'honor de tenir un nom el tenen solament els homes madurs.

Al llarg de la nit, ens deixen al costat de la selva i tot el que succeeix en la foscor d'aquestes hores és com el mapa del nostre futur, el traç de tota la nostra vida. Normalment, és durant aquesta nit quan parlen i actuen les nostres pors: alguns les superem, d'altres no. Alguns pugen als arbres per poder-hi dormir durant la nit i passar inadvertits, amagats, passius... He observat i notat que qui opta per aquesta actitud sol passar tota la vida endormiscat en alguna de les branques del seu arbre de vida. No tots els que pugen als arbres queden amb vida el matí següent: alguns cauen a causa de la por, de l'estrès de les llargues hores nocturnes.

Des de sempre, la por m'ha fet actuar: vaig començar a caminar als vuit mesos per no quedar-me sol sense el contacte de la meva mare.

Aquella nit, sense saber si podria tornar o no amb vida, la meva por no em deixava seguir passiu. Aquella nit, però, em sentia tranquil sent conscient de les meves pors. En caure la nit, els nens ens vam quedar sols. Vaig sentir un moviment d'algú que s'enfilava als arbres, cadascú havia de buscar, a la seva manera, el seu propi nom... No em volia quedar quiet: vaig començar a caminar, vaig deixar darrere meu tot el grup.

El murmuri cessava darrere meu i la foscor es feia cada vegada més densa: no hi havia lluna, ni ombres, ni estrelles, un silenci mut inundava aquell espai: la nit africana sola, enorme, tensa. L'única manera de sentir-me viu era respirar i ho vaig fer profundament, en aquell instant. En plena foscor no vaig tenir temps de reaccionar: alguna cosa afilada em va passar ràpidament per la cara... i es va acabar, tan ràpidament com havia començat.

Em van trobar el dia següent al migdia i pensaven que ja era mort; els lleons s'havien menjat viu un dels meus companys quan va caure adormit des de l'arbre. A mi, em van trobar immers en un bassal de sang. Des d'aquell dia, porto el nom de Leo, i és que ara la meva por també té una cicatriu feta per la Mare Lleona,

que des de la seva por va protegir els seus cadells.

INICIANT UN NOU CAMÍ

Jo també volia tenir els meus cadells però, alhora, temia que se m'escapessin les oportunitats. M'havia fixat en una de les noies que vivia en una de les cabanes més properes a la nostra. La filla petita de la tercera cabana de l'esquerra m'atreia molt i a les festes del poblat intentava ser al seu costat. Semblava que jo també li agradava, els seus ulls brillaven i em somreia sense por.

La meva por era saber si seria, si podria ser capaç d'aconseguir tres cabres per poder pagar el seu dot. Les filles del poblat no tenen nom, però sí que tenen preu, sense un dot pagat no poden convertir-se en "la primera", "segona" o "tercera muller."

Vaig parlar primer amb el meu pare, és cosa d'homes, les mares no hi participen, en tot això. El seu consell era esperar, però la meva por mai no volia esperar perquè mentre jo esperava podria presentar-se qualsevol altre home amb el dot de tres cabres i recollir la collita de les meves mirades amoroses.

Vaig decidir de nou tornar a la foscor, però aquesta vegada no a la foscor de la selva; vaig decidir anar-me'n amb pastera a Espanya, per poc temps, tan sols per guanyar el dot i poder tornar a casa dels meus

pare, casar-me i construir la meva pròpia cabana i tenir els meus propis fills.

Em vaig quedar sol amb la meva decisió perquè ningú del poblat no havia anat a Espanya ni a cap altre lloc del món, ningú. Jo mateix em preguntava d'on podia saber que existien Espanya i les pasteres, i vaig recordar que una vegada havien passat uns homes blancs amb una màquina anomenada "cotxe" i s'havien quedat tota una nit al costat de les nostres cabanes. Recordo també que hi havia un noi de l'altre poble africà parlant diversos idiomes i que traduïa l'idioma dels blancs al nostre. Ell ens va explicar que venien de Barcelona, una ciutat fantàstica entre la muntanya i el mar, on els paviments llueixen com si fossin or i les cabanes de les famílies tenen màquines que fan de tot, fins i tot màquines per crear llum en la foscor nocturna i per fer fred en les caloroses nits d'estiu.

Així doncs, n'estava convençut: me n'aniria amb pastera a Barcelona i tornaria amb els diners del dot.

Tota la meva família em mirava amb els ulls i la boca oberts, ningú no sabia què era Barcelona ni on era. Jo tampoc, però la meva por necessitava acció. I ho vaig fer.

Durant molts dies, vaig caminar, primer pel desert, i vaig trobar alguns turistes al safari, amb ells vaig arribar fins al gran port. El mar era enorme, em preguntava quants secrets amagava en els seus braços i li repetia la meva pregunta mentre sentia com s'acostaven les ones, però no em va arribar a contestar mai, potser pels meus propis temors.

Allí vaig descobrir coses que al nostre poblat no existien: documents, paraules escrites, passaports... En el meu idioma no existeixen expressions per a aquestes coses, no hi ha traduccions, són coses de la societat dels homes blancs.

REFLEXOS DELS MALSONS

No sabia com resoldre tota aquella situació, durant el dia buscava feina a les platges, amb els pescadors, sabia que no podia tornar sense diners, sense el dot. A la nit no podia dormir, per la calor i per la meva por del fracàs.

En aquestes nits plenes de temors, la meva por i jo vam començar a pintar plegats: jo, llops, i ella pintava homes, els dos fugint dels boscos, sense entendre el perquè.

Com que el port es trobava força a prop del desert, un dia vaig tenir la idea de fer quadres de sorra de diferents colors: ho vaig fer. Al cap d'uns dies, un pescador va ensenyar els meus quadres a un turista i em va oferir alguns diners pels quadres. Li vaig dir que no volia diners, que el que volia era arribar a Barcelona per poder treballar i guanyar prou pel dot de la meva futura esposa. Em va dir que m'ajudaria i que m'amagaria al seu vaixell fins a Barcelona. A canvi, ell volia que, una vegada arribats a la ciutat, li fes quadres per a la seva galeria: vam fer el tracte.

Quan vam arribar a Barcelona, em va dir que tenia sort perquè la pastera que el mateix dia es dirigia a Barcelona s'havia

enfonsat i la majoria de gent, tots africans, havien mort.

A Barcelona, el galerista em va deixar al soterrani de casa seva dient-me que no em deixava les claus i que una vegada hagués acabat els deu primers quadres podria sortir al carrer. Per tenir diners suficients per un dot de tres cabres necessitava fer-li trenta quadres.

Ho vaig fer; el somni de casar-me amb aquella noia era més gran que tota l'avarícia d'aquell home. Ho vaig fer, quasi noranta dies sense sortir; cada quadre em portava tres dies i tan sols menjava fruita i bevia aigua, era l'única cosa que el galerista deixava al passadís, davant de la meva porta.

No sabia quin preu posava als meus quadres, no sabia res d'art. En el meu cap, el d'un noi de divuit anys de la selva, tan sols apareixien les cabres del dot per a la meva futura esposa, i seguia pintant llops, boscos, sense saber d'on sortien, eren reflexos dels meus malsons o anuncis del meu futur.

De tant en tant, quan em tremolava la mà de cansament, tancava els ulls i en veure-la a ella seguia amb força. Pintar, pintar,

pintar... i quan el dolor va culminar després de tants dies, el dolor de cansament i la soledat de no saber qui ets, tan sols recordant... tot acabà.

Vaig acabar l'últim quadre i el galerista em va tornar al meu poblat, de la mateixa manera com vam venir: jo amagat al traster del vaixell, amagat amb el menjar, les bosses de farina i de sucre.

Quan vaig tornar a la meva terra em vaig trobar amb una misteriosa claredat del cel; els cels porten diferents colors a cada poble, crec que són un reflex de les ànimes de la gent que viu sota seu.

Vaig començar a caminar fins a arribar a la meva cabana i em vaig trobar amb el dolorós silenci de la meva família. Silenci, i jo respirava l'olor de la por, de perill, de noves cicatrius... Vaig fugir cap a casa de la meva promesa just per veure-la sortir amb els cants dels convidats del seu casament. Havia arribat tard per salvar el meu amor ferit o havia arribat tard a veure la mort del meu somni, el meu primer somni de joventut.

Vaig decidir parlar amb la meva família, tota la meva història els semblava un conte quan els vaig dir que volia tornar a creuar el mar per començar de nou a Barcelona. El silenci de nou inundà l'espai, tan sols en els ulls de la meva mare vaig trobar una tendresa adolorida. Els vaig deixar quasi tots els diners i me'n vaig emportar el que m'era imprescindible per pagar papers falsos i un viatge amb vaixell.

NOVES MIRADES, NOUS AIRES

Al cap de tres dies, vaig arribar a Barcelona i vaig iniciar el meu propi càstig. Al port de Barcelona em vaig retrobar amb el meu amic, el traductor, i junts vam començar a dormir als parcs d'aquella ciutat.

Omplia el temps dedicant-me a pintar quadres a les Rambles. Al cap d'unes quantes setmanes, una noia alemanya me'n va comprar tres de cop i, amb aquests diners, vam pensar a pagar un pis de dues habitacions per avançat. No hi va haver manera: ens demanaven papers, garanties bancàries; semblava un càstig etern... i jo ja tenia el meu propi càstig per creure en els meus somnis.

Als meus quadres seguien apareixent llops, però ara amb expressions de dolor. El meu cor cremava de dolor: jo no era un lladre, no era un invasor, per què la gent em mirava així? A mi m'hauria agradat que tota aquella gent pogués visitar el meu país, les meves cabanes i tot allò que ofereix...

Un dia, el dia de la Festa de la Mercè (patrona de Barcelona), me'n vaig anar amb els quadres a la plaça de Catalunya i em vaig asseure a terra a pintar, em feia vergonya dirigir-me a cadascun dels estands de la mostra d'entitats.

Hi havia molta música, molta gent, em vaig adonar que es respirava un aire diferent del de cada dia. Tot i així, no mirava la gent per por d'ofendre-la. De sobte, un home s'acostà preguntant pels quadres i es mostrà interessat a comprar-ne un. Quan em va preguntar si en tenia més a casa li vaig contestar, amargament, que ni tan sols tenia casa perquè la gent d'aquí no em permetia llogar-ne cap per falta de papers, tot i tenir diners!

Ell em va respondre amb un somriure i em va dir que un dia em trobaria amb gent que, tot i no tenir els papers, confiaria en mi i em va dir que, si volia, podia llogar una habitació a l'edifici on ell vivia perquè l'amo era el seu amic.

Després em va preguntar si els llops i els boscos dels meus quadres eren txecs i jo em vaig quedar sorprès, no sabia el que significava txec. Responent-me al dubte em va dir:

-Mira, aquesta noia que està treballant en aquest estand, al teu costat: txec, Txèquia, és el país on les noies creixen així de boniques. És un dels països eslaus plens de boscos màgics on viuen les fades i els llops junts i divideixen la bondat i la maldat entre la gent.

No vaig poder evitar apujar la mirada i trobar-me amb uns preciosos ulls d'una noia rossa. Es trobava a l'estand de la Federació Catalana de Voluntariat Social, on l'Eva, que havia vingut de Txèquia, era voluntària des de feia uns quants mesos. Vam iniciar una conversa i vaig poder conèixer la seva història, la història del seu gran amor amb un músic, el seu viatge cap a Barcelona i la seva imprevista separació a la Boqueria.

Des de feia poc havia obert un restaurant eslau amb unes companyes. Parlava amb una gran dolçor i tota l'estona tenia la necessitat d'abraçar-la i protegir-la.

Em va explicar que la seva tasca era captar nous voluntaris i de seguida vaig tenir clar com li podia donar un cop de mà: vam posar un cartell i a cada nou voluntari li oferíem el seu retrat amb l'acció voluntària que faria: s'hi va acostar molta gent i vam gaudir d'una estona molt divertida.

Al final del dia vaig decidir apuntar-me com a nou voluntari perquè vaig entendre que amb la voluntat de tots es poden fer grans coses.

Ens vam seguir veient amb l'Eva i em va ajudar molt explicant-me que la gent

d'aquí també té les seves pors, les seves inseguretats, la por dels canvis, la por de no poder recuperar la seva llengua; tots portem pors dins nostre i tots tenim els nostres propis arbres on pugem i esperem la solució, o comencem a córrer i creem noves oportunitats.

Amb el temps, el nostre amor es va fer cada vegada més gran, la nostra participació com a voluntaris va ajudar molta gent a superar les seves pors: als nous a entendre les pors ancestrals de la gent d'aquí, i als barcelonins, a entendre "la nostàlgia dels nouvinguts".

Ser voluntari em va permetre conèixer els barcelonins compromesos amb la seva ciutat, em va permetre conèixer l'entorn i la riquesa que ofereix la ciutat de Barcelona, em va permetre donar-me una oportunitat per aprendre el català i per sentir-me part d'aquell nou "poblat".

I és que les tristeses i les pors són dinàmiques, s'acosten i s'allunyen, el que sempre roman són les cicatrius, com les meves: l'una a la cara i l'altra al cor.

De sobte, els boscos ardents van desaparèixer de les meves pintures i van començar a sortir els lleons de les terres volcàniques. Aleshores vaig entendre que jo ja havia arribat al bosc màgic que sempre havia esperat.

MERI ILIC

Va néixer a Zagreb i ha viscut a Nisch (Sèrbia). Fa més de dotze anys que viu a la ciutat de Barcelona.

És llicenciada en filologia anglesa, actualment és gerent de la Casa Eslava.

És terapeuta en l'àmbit de la immigració i voluntària de la Federació Catalana de Voluntariat Social (FCVS) des de fa dos anys.

Ha escrit diversos contes, que relaten, amb una gran sensibilitat, la realitat de la immigració en la societat actual.

2. Punt de partida

En Leo és un personatge fictici, però els relats de les persones que ens acompanyaran en les següents pàgines són reals. La realitat que ens descriu Meri Ilic en el conte que hem escollit com a inici d'aquesta publicació és un reflex que permet endinsar-nos en una realitat propera, i les persones entrevistades en són una mostra. Abans, però, d'iniciar aquest recorregut, cal que ens situem en el punt de partida.

Com ja sabem, la realitat de la immigració suposa reptes i oportunitats: en qüestionar-nos molts aspectes de la vida ciutadana, aquesta realitat ens permet obtenir oportunitats de millora en les diverses dimensions d'aquesta vida ciutadana i ens implica reptes per tal de cercar estratègies que ens la permetin.

Sabem que l'abordament de les diferents dimensions que permeten aconseguir una plena integració de les persones nouvingudes comprèn aspectes com ara l'adquisició de competències lingüístiques, l'accés al mercat de treball, a l'habitatge, la creació de noves xarxes socials i, alhora, **s'ha posat de manifest la importància de potenciar la participació social de la població immigrada en la vida pública com a ciutadans d'aquesta.**

Des de la Federació Catalana de Voluntariat Social (en endavant, FCVS) hem anat observant com aquests nous ciutadans, **agents actius de la nostra societat**, s'han anat incorporant a les entitats de voluntariat social, de manera que les han dotat de més riquesa, mentre que hem pogut anar constatant que **el voluntariat és un dels elements que pot contribuir a la integració de les persones nouvingudes, tal com observarem en les experiències que presentem.**

En la publicació anterior *Immigració, igualtat i convivència: un repte per al voluntariat social*¹, una de les conclusions a què vam arribar va ser que **les entitats del tercer sector són la xarxa social alternativa per a la integració de la població immigrada, per tant, la promoció de l'accés i la participació dels ciutadans d'origen estranger a les entitats i associacions presents als seus municipis és una tasca que ateny tot el tercer sector i que ofereix elements per a una integració social plena.**

El voluntariat social és, doncs, un d'aquest elements, característic i fundador de la majoria d'entitats d'acció social a Catalunya, i aquestes experiències en són una mostra.

¹Immigració, igualtat i convivència: un repte per al voluntariat social: algunes reflexions i propostes. Federació Catalana de Voluntariat Social, 2004. Coordinadora Elisa Gutiérrez.

2.1 Participació de la FCVS en el projecte INVOLVE

Com a punt de partida, hem de tenir en compte que aquest recull d'experiències té com a antecedent la participació de la FCVS en el Projecte INVOLVE² al llarg de l'any 2006. La Sectorial de Voluntariat en Immigració (en endavant, SVIM) de la FCVS va col·laborar com a soci investigador espanyol en aquest projecte.

Aquest projecte es va crear per explorar solucions innovadores davant la qüestió de la integració social i la participació activa de persones nacionals de tercers països fent un èmfasi especial en el voluntariat com una eina per arribar-hi.

És important emfatitzar que quan ens referim al **concepte d'integració** ho fem referint-nos a: "un procés bidireccional, dinàmic de llarga durada i continu pel qual es produeixen ajustaments mutus entre les persones immigrades i les autòctones"³.

La FCVS va participar en aquest projecte com a soci investigador mitjançant el grup espanyol (coordinat per FUNDAR i en l'àmbit europeu pel Centre Europeu del Voluntariat) centrant-se en els temes que a

continuació detalllem:

1. El paper de les polítiques nacionals i la UE que donen suport al voluntariat dels immigrants
2. Els models d'acords de col·laboració entre agents socials de les comunitats d'acollida
3. El paper dels mitjans de comunicació

A partir d'aquests eixos d'estudi, la nostra metodologia de treball per poder aportar les dades necessàries al projecte i aproximar-nos a aquesta realitat va ser la recollida de dades mitjançant l'elaboració d'un qüestionari que es va distribuir entre les quatre unitats territorials (UT) que la FCVS té: UT Lleida, UT Girona, UT Tarragona i UT Barcelona.

Cadascuna de les preguntes que configuren aquest qüestionari se situa en un dels eixos d'estudi comentats anteriorment; vegem-ne els resultats.

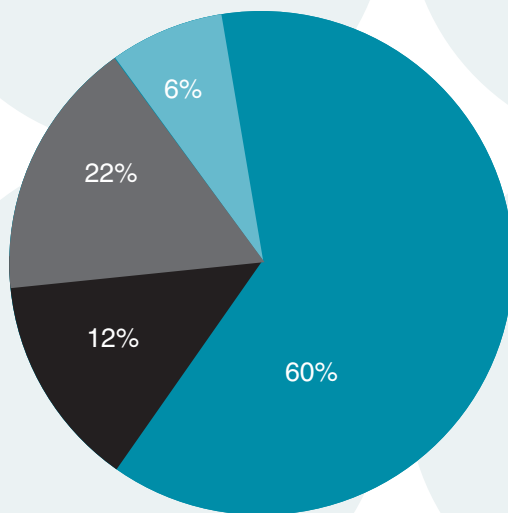
Les dades presentades corresponen a l'anàlisi de 50 qüestionaris rebuts. **Considerant aquesta xifra, hem de tenir present que les dades que presentarem són una mostra, una primera aproximació, una estimació significativa d'aquesta realitat a les entitats de voluntariat social membres de la FCVS que han respost el qüestionari.**

En el següent gràfic s'observa l'aportació de dades dividida per territoris, on observarem que el percentatge de dades més gran prové de Barcelona i les proximitats, seguits de Lleida, Girona i Tarragona. La raó que explica aquest fet és que moltes de les entitats d'àmbit català, estatal i internacional tenen la seu a la ciutat de Barcelona i consten censades a la capital catalana, encara que algunes tenen subseus a les diferents províncies catalanes.

² Les comunicacions sobre la investigació nacional d'activitats i els informes dels tres seminaris d'INVOLVE es poden consultar lliurement a la web: www.involve-europe.eu.

³ Adaptació del concepte usat en la investigació, resultat del consens de tots els socis investigadors en el Projecte INVOLVE.

Participació per unitats territorials

- BARCELONA
- GIRONA
- LLEIDA
- TARRAGONA

Considerem important ressaltar, abans de l'inici de l'anàlisi de dades segons els qüestionaris rebuts, que d'entre les més de 320 entitats que formen part de la FCVS, el percentatge de participació ha estat baix, tenint en compte que el perfil de la persona enquestada podia ser la persona nacional de tercer país voluntària o usuària. Considerem que aquest ja és un fet a tenir en compte i assenyalar en aquesta anàlisi.

També és important considerar el fet que en la investigació (i, posteriorment, en les diverses experiències) s'ha entès el concepte de persona "**nacional procedent de tercers països**" com a concepte que engloba persones d'**origen comunitari i origen extracomunitari**, no vam voler ni volem acotar l'anàlisi a persones nouvingudes d'origen extracomunitari, sinó també comunitari. Tanmateix, **ens referim a persones nouvingudes tinguin o no la situació administrativa resolta, a sol·licitants d'asil i a persones amb l'estatus de refugiat.**

Aquesta anàlisi, fruit dels resultats de les enquestes, es divideix en cinc eixos:

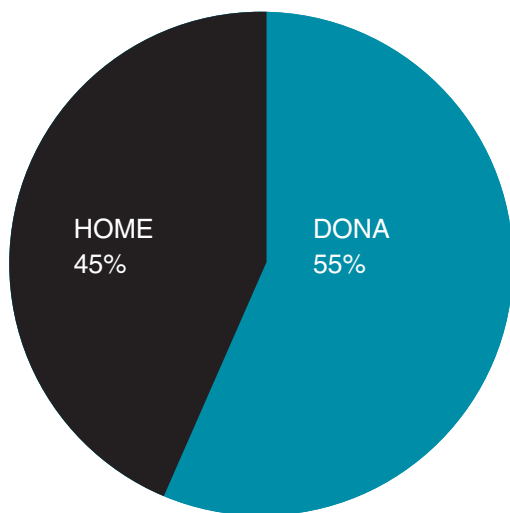
- 1. Eix 1:** Aquest primer eix inclou dades generals com l'edat, el gènere, el país de procedència i el temps que fa que arribà a Catalunya.
- 2. Eix 2:** Aquest eix incideix en diversos aspectes amb relació al concepte i la motivació a l'entorn del voluntariat.
- 3. Eix 3:** El tercer eix se centra en l'anàlisi de la participació i els impediments que es detecten a l'hora de fer un voluntariat.
- 4. Eix 4:** Aquest eix se centra en l'anàlisi dels mitjans de comunicació: l'anàlisi de la imatge que ofereixen de la realitat de la immigració i la promoció del voluntariat.
- 5. Eix 5:** Aquest darrer eix tracta les polítiques d'integració i propostes d'accions per afavorir-la.

Vegem-los a continuació:

2.2. Anàlisi i comentari de dades

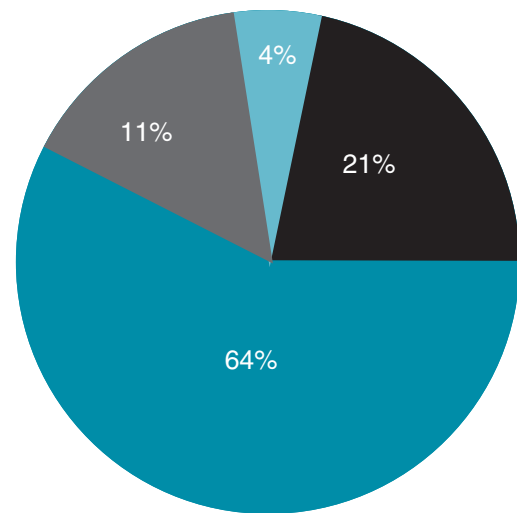
EIX 1: Dades generals

1.1. Gènere dels enquestats

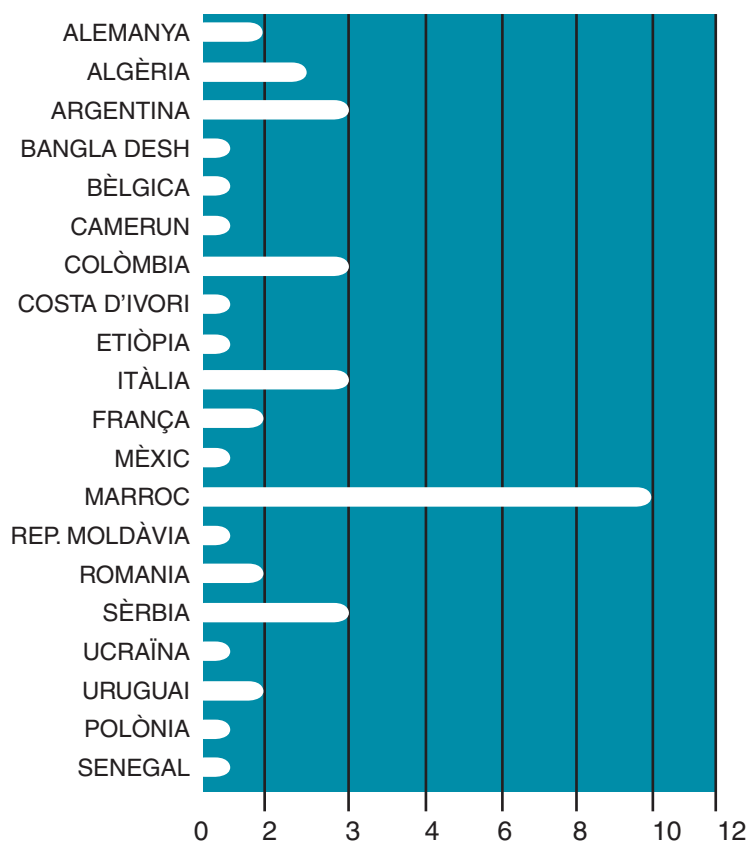
● DONA
● HOME

1.2. Franges d'edat dels enquestats

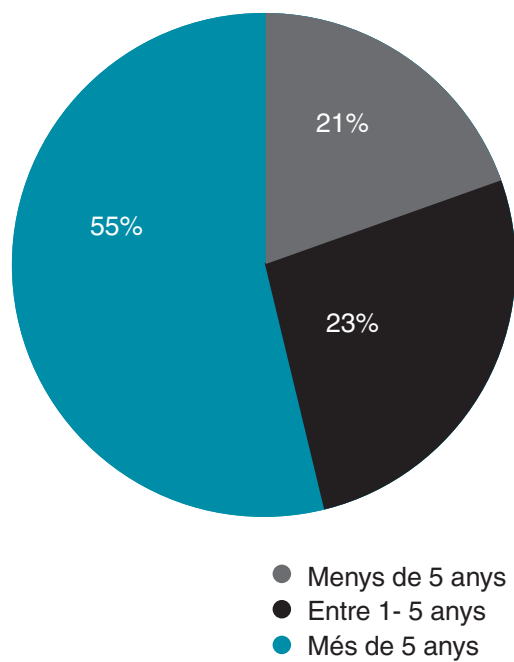

● Menors de 18 anys
● Entre 19-25 anys
● Entre 26-45 anys
● Majors de 45 anys

1.3. País de procedència dels enquestats

1.4. Temps que fa que viuen a Catalunya

Comentaris en relació al primer eix

Aquestes dades generals (comprenen de la pregunta 1.1. a la 1.4.) ens mostren que predomina el gènere femení en l'acció voluntària per davant del masculí; tot i així, el percentatge que els diferencia és baix, un 10%.

Observem que la franja d'edat predominant és la de persones que es troben en edat laboral: la franja d'entre 26 i 45 anys.

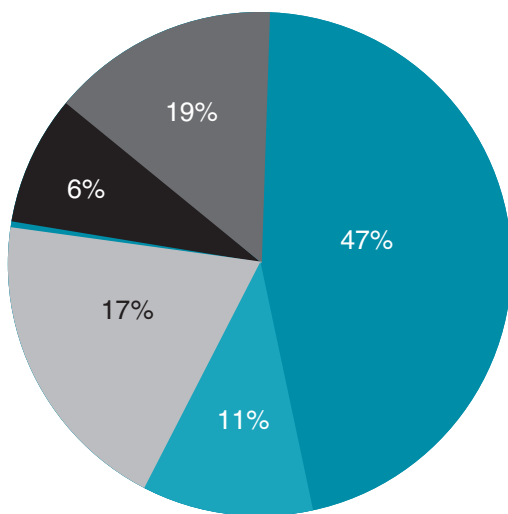
Amb relació a les nacionalitats de les persones entrevistades, ressalta la nacionalitat marroquina, el col·lectiu més nombrós a Catalunya, perquè és un dels col·lectius amb assentament de més durada. Les nacionalitats que el segueixen són les procedents de Colòmbia i l'Argentina. Amb relació a les nacionalitats comunitàries, ressalta la italiana i la segueixen l'alemanya i la francesa.

La majoria de persones entrevistades fa més de cinc anys que són a Espanya, fet que ens indica que **l'acció voluntària es comença a realitzar una vegada assentats en el país i una vegada s'han pogut resoldre les necessitats bàsiques (cerca d'habitatge, de feina...).**

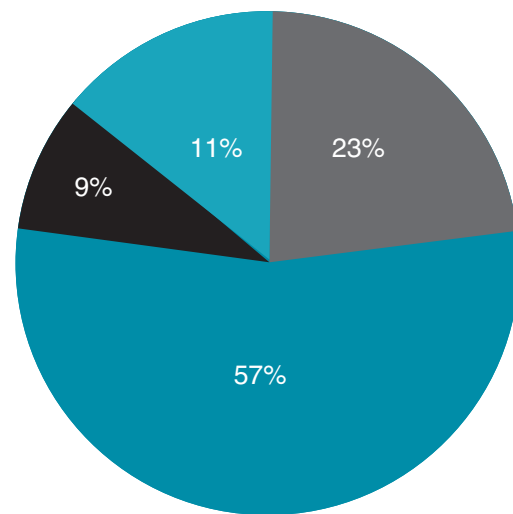
EIX 2: Anàlisi en relació al concepte i motivació a l'entorn del voluntariat

2.1. Què li suposa ser voluntari?

2.2. Què el motivaria o el motiva del voluntariat?

- Ajudar els altres
- Compartir
- Dedicar-hi temps
- Sentir-me útil
- Altres

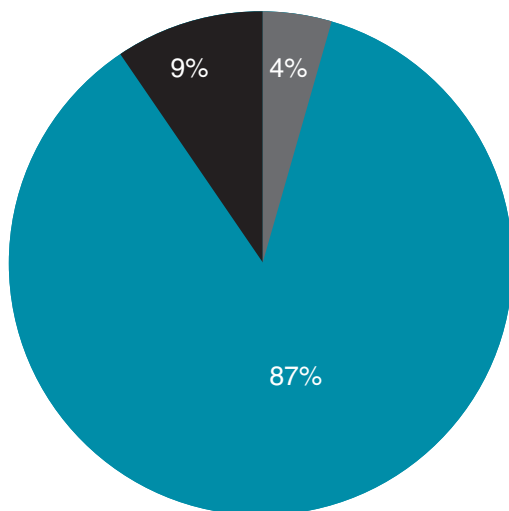

- Valors socials
- Valors personals
- Aprentatge
- Altres

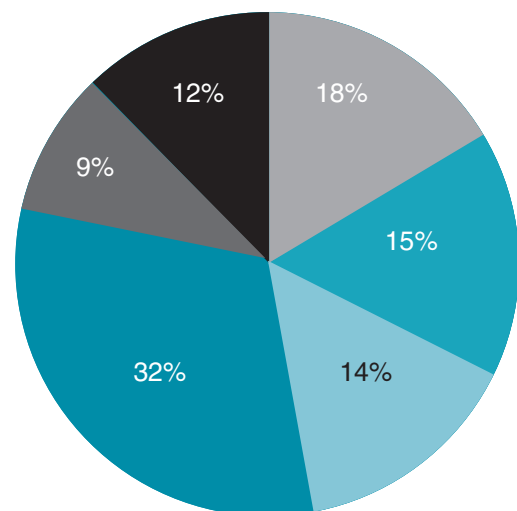
EIX 3: Participació i impediments per realitzar la tasca voluntària

3.1. Pensa que la participació en activitats de voluntariat és una forma d'afavorir la seva integració a la societat d'acollida?

3.2. En cas afirmatiu, què és el que hauria de canviar?

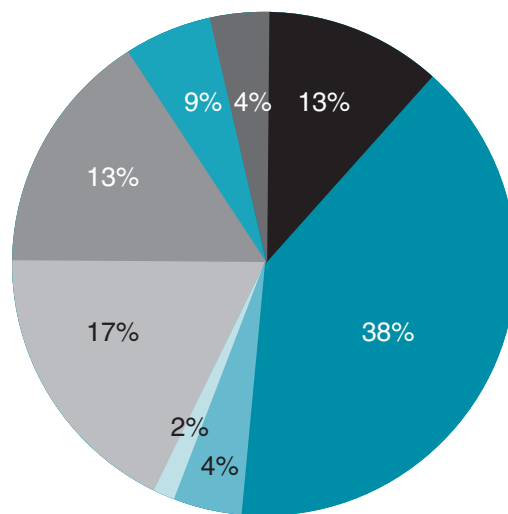

● Sí
● NO
● NS/NC

● NS/NC
● Política del país on visc
● Política de la Unió Europea
● Entorn
● Percepció individual de cadascú
● Altres

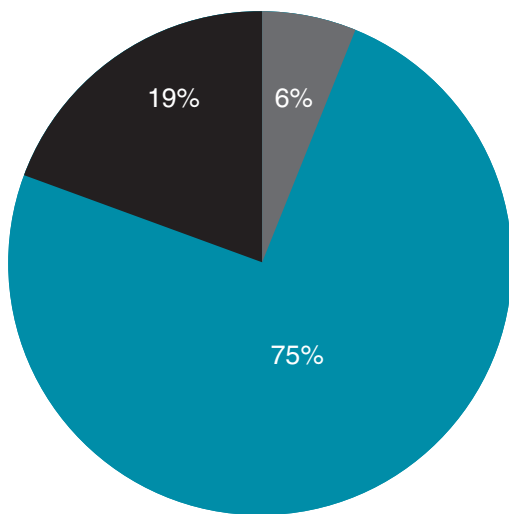
3.3. Quin és l'impediment més gran que considera que hi ha per ser voluntari?

- No tenir temps
- No tenir-ne el costum
- NS/NC
- Falta d'informació
- No tenir-hi un entorn favorable
- No tenir la documentació en regla
- Haver arribat recentment al país
- Altres

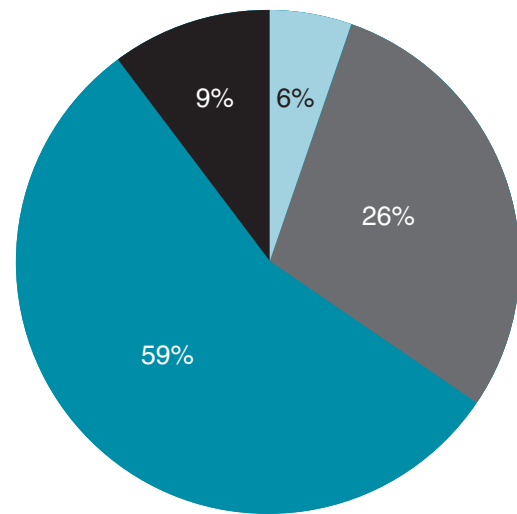
EIX 4: El paper dels mitjans de comunicació

4.1. Considera que els mitjans de comunicació informen sobre el voluntariat?

● Poc
● Molt
● Gens

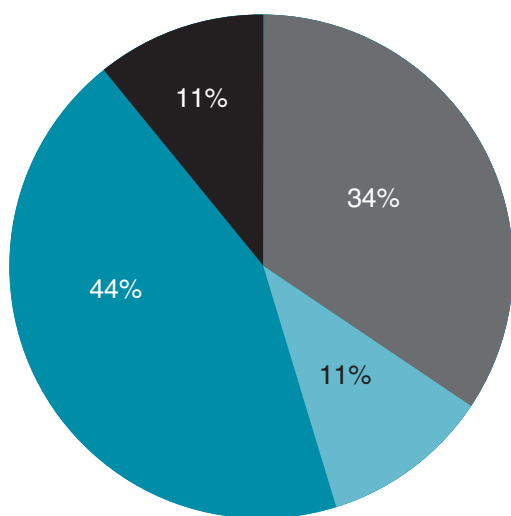
4.2. Quina imatge considera que donen els mitjans de comunicació amb relació a la immgració?

● Indiferent
● Bona
● NS/NC
● Negativa

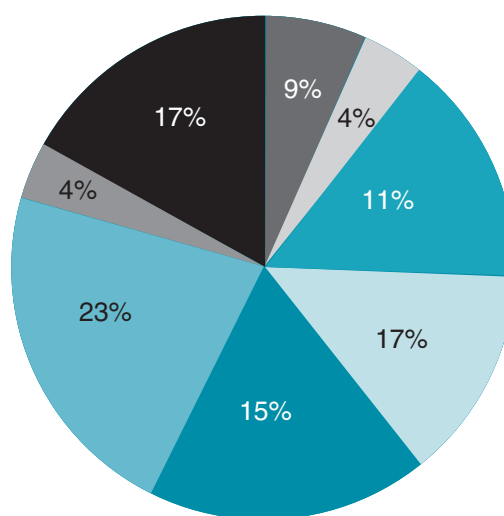
EIX 5: Polítiques d'integració i accions

5.1. Pensa que hi ha polítiques que afavoreixen la integració de la població nouvinguda a Catalunya?

- No
- Sí
- NS/NC
- Poques

5.2. Quines accions coneix o proposaria per afavorir la integració de la població nouvinguda?

- Orientació i informació
- Afavorir el diàleg intercultural
- Activitats culturals
- Idioma
- Formació
- NS/NC
- No en coneix
- Altres

Comentaris en relació als eixos 2, 3, 4 i 5

Una vegada observats els gràfics i segons les dades analitzades, que corresponen als eixos del segon al cinquè, observem que **el concepte de voluntariat s'entén majoritàriament com una acció d'ajuda als altres, com una acció concebuda per sentir-se útil, una dedicació de temps i una forma de compartir i interaccionar entre agents socials.**

Amb relació a la **motivació** per exercir l'acció voluntària ressalten, com a motivacions principals: els valors personals i els valors socials. Així mateix, l'acció voluntària és concebuda com una forma d'aprenentatge.

Observem que **la majoria dels enquestats opinen que el voluntariat és una eina que afavoreix la integració a la societat d'acollida** i que l'eix principal que hauria de canviar és la percepció individual de cadascú, seguit de la política al país que viu cada individu i la política general de la Unió Europea, mentre que l'entorn que envolta l'individu queda en últim lloc.

Podem concloure que **l'impediment més gran** per exercir l'acció voluntària entre els entrevistats és la falta de temps, mentre que el fet de no tenir un entorn favorable és un dels altres impediments que més es desataquen.

Amb relació a la **promoció del voluntariat** en els mitjans de comunicació, veiem que el 75 % dels entrevistats opinen que hi ha poca informació sobre el voluntariat i que la imatge que donen els mitjans del fenomen migratori és majoritàriament negativa.

Tal com s'observa en el gràfic 5.1., la majoria dels enquestats perceben que a Catalunya les polítiques d'integració són escasses. És interessant observar que alguns dels entrevistats ressalten que en altres països europeus hi ha més polítiques orientades a aquesta finalitat.

El gràfic 5.2. mostra que **una de les accions prioritàries que s'indiquen per afavorir la integració de les persones nacionals de tercers països és la d'afavorir el diàleg intercultural**; la segueixen les accions orientades a l'orientació i informació, i es valora en un 11% la potenciació d'activitats culturals.

2.3. “Integració, voluntariat, immigració”

La participació en aquest estudi va suposar una primera aproximació a aquesta realitat i és per això que des de la Sectorial de Voluntariat en Immigració de la FCVS ens vam plantejar la **recerca de fórmules i estratègies pel tal de promocionar el voluntariat entre els ciutadans catalans d'origen estranger.**

Així doncs, per tal d'assolir aquest objectiu **vam considerar oportú escoltar aquests nous ciutadans i les diferents entitats federades que els acullen com a voluntaris/es**, tenint en compte que, com ja hem descrit, la publicació que teniu a les mans sorgeix com a continuació d'aquest estudi marc.

Al llarg de les properes pàgines us podreu acostar a diferents experiències, realitats de persones d'origen estranger⁴ que viuen a Catalunya i que són voluntaris/es d'entitats membres de la FCVS de tot el territori català.

Observarem els diferents àmbits on aquestes persones realitzen la seva acció voluntària, la forma com van conèixer l'entitat, les motivacions que els aporta ser voluntaris i les **accions concretes que ens permeten considerar que el voluntariat pot ser i és una eina que facilita**

la integració dels ciutadans catalans d'origen estranger.

Hem considerat important, alhora, **poder constatar algunes de les qüestions que iniciàvem en l'estudi marc**, com ara el paper dels mitjans de comunicació, propostes per tal de fomentar el voluntariat entre la població immigrada que comentarem de forma més acurada en les conclusions i propostes finals.

Iniciem, doncs, aquest recull d'experiències amb el nostre **agraïment més sincer** a totes les persones que han permès que fem conèixer la seva experiència, així com **a les entitats** que ens han obert les portes de casa seva per poder conèixer aquests voluntaris i voluntàries.

⁴ Persones d'origen comunitari i extracomunitari.

3. Experiències

El Centre de Promoció Social "Francesc Palau" és una associació privada sense ànim de lucre, promoguda per les Carmelites Missioneres amb la col·laboració d'un bon grup de voluntaris. L'associació atén persones de diferents edats i situacions, donant prioritat a la promoció de la dona i a l'atenció d'aquelles persones amb més risc d'exclusió social.

HIND

La Hind, nascuda al Marroc, fa un any i vuit mesos que viu a Catalunya. Té 26 anys, és filòloga anglesa i actualment treballa com a administrativa. Va conèixer el Centre de Promoció Social "Francesc Palau" en accedir-hi com a usuària en el marc del Projecte Òmnia amb la finalitat de perfeccionar el seu nivell d'informàtica.

La Hind sempre havia tingut inquietud a l'entorn del voluntariat i durant la seva estada com a usuària d'aquesta entitat s'interessà per la manera de poder-hi col·laborar. Inicialment va rebre l'assessorament de l'Olivía com a responsable del Punt Òmnia i després de parlar amb la directora del centre, Carmen Ibáñez, va incorporar-se al programa de voluntariat de l'entitat, específicament com a voluntària al Punt Òmnia. "Volia ajudar els altres donant classes d'anglès"; ella considera que és el millor que sap fer, però finalment s'ha iniciat al voluntariat donant classes d'iniciació a la informàtica a un grup de dones cada divendres a la tarda durant una hora i mitja. El tema de l'anglès queda com a perspectiva per al curs vinent.

La Hind tenia molt d'interès pel voluntariat; tot i així, **no li va ser fàcil trobar un lloc on fer-ho ja que considera que un dels obstacles més grans perquè les persones nouvingudes puguin fer tasques de voluntariat és la manca d'informació, així com el desconeixement de la llengua de la societat d'acollida.**

Ressalta que la principal motivació que té sent voluntària és la satisfacció que li aporta el fet d'ajudar als altres:

"Ser voluntària em provoca una gran satisfacció i m'ha demostrat que sóc capaç de fer coses que mai no havia pensat que podria fer o coses en les quals considerava que no era una gran experta, com ara les classes d'informàtica."

Hind acompanyada d'usuàries del Projecte Òmnia.

CENTRE DE PROMOCIÓ SOCIAL
"Francesc Palau"

Plaça Blanes 7, 2ª planta, 08820
El Prat de Llobregat (Barcelona)
Tel. i fax. 93 379 36 31
web: www.xarxaomnia.org/cpsfrancescpalau
Email: cpromso@suport.org
Persona de contacte:
Olivía, Treballadora Social

Les seves alumnes estan molt contentes amb ella: “L’altre dia vaig anar a comprar en una de les botigues del barri i una de les alumnes del taller d’informàtica em va esperar fins que vaig sortir tan sols per saludar-me; realment em sento molt valorada i respectada.” La Hind és una mostra de com una persona usuària d’un servei d’una entitat passa a ser-ne voluntària. Considera que fer voluntariat permet trencar estereotips sobre les persones immigrades i, alhora, és un estímul perquè els mateixos usuaris de l’entitat s’animin a ser voluntaris.

La Hind té una vida molt activa: treballa, participa en el Consell de Dones del Prat, continua formant-se, col·labora en un programa de ràdio sobre la interculturalitat i és voluntària d’aquesta entitat. Considera que una de les accions que es podria emprendre per tal de promoure el voluntariat entre la població immigrada seria fer-ne difusió a les escoles d’adults ja que és un dels primers llocs on s’adreça la població nouvinguda.

L’Olivia, que, com hem dit, és la responsable del Projecte Òmia del Centre de Promoció Social “Francesc Palau”, ens comenta que aquesta entitat compta amb

la riquesa d’un equip de voluntariat d’unes 50 persones, algunes, com el cas de la Hind, d’origen extracomunitari. Considera que tots els voluntaris realitzen una gran tasca, que aporten proximitat als usuaris, i diu que realment no hi ha cap diferència entre voluntaris d’origens diferents. Són com qualsevol altre voluntari perquè **el valor del voluntariat es troba en la persona en si mateixa.**

El voluntariat és també un suport per relacionar-se. Uneix persones de diferents cultures perquè poden compartir la motivació d’ajudar els altres i tenen aquest punt de connexió que afavoreix la convivència i la interculturalitat.

“El voluntariat pot ser, sens dubte, un punt de trobada entre persones de diferents cultures que comparteixen el mateix valor d’ajudar l’altre. El voluntariat és un espai de llibertat i tolerància que permet trencar barreres i tòpics.”

Hind al Punt Òmia del Centre de Promoció Social Francesc Palau

CE LLUÍS MARIA CHANUT membre de la Fundació Pere Tarrés. La Fundació Pere Tarrés (FPT), amb més de 50 anys d'existència, és una organització no lucrativa d'acció social i educativa dedicada a la promoció de l'educació en el temps lliure, el voluntariat, la millora de la intervenció social i l'enfortiment del teixit associatiu. La FPT és l'entitat d'iniciativa social especialitzada en l'educació en el lleure de més relleu públic a Catalunya

CE LLUÍS MARIA CHANUT
C. de Tortosa, 67, 08918, Badalona
Tel. 93 351 36 01
FUNDACIÓ PERE TARRÉS
C. de Numància 149-151, 08029-Barcelona.
Tel. 93 43016 06 Fax. 93 419 62 68
fundacio@peretarres.org
webmaster@peretarres.org

RICARDO

En Ricardo té 24 anys, va néixer a Guinea Equatorial, és educador social i actualment estudia psicopedagogia. Treballa en el camp de l'educació i fa sis anys que viu a Barcelona.

En Ricardo fa voluntariat a l'Esplai CE Lluís Maria Chanut, esplai adherit a la Fundació Pere Tarrés, des de fa quatre anys. La seva tasca voluntària és la realització d'activitats en el lleure i reforç escolar a infants d'entre deu i dotze anys.

Comenta que ell ja tenia experiència de voluntariat al seu país i volia continuar fent aquesta tasca: **"Tenia la inquietud de dedicar-m'hi perquè ja hi estava ficat des de feia temps i vaig voler donar continuïtat a aquesta tasca que duia a terme, el treball amb infants sempre m'ha agradat i volia continuar aquesta tasca."** Mitjançant alguns amics i els seus germans va conèixer el director de l'esplai CE Lluís Maria Chanut i, a partir d'aquesta via, inicià el voluntariat. El director d'aquest centre li va oferir tota la informació relativa al voluntariat en l'àmbit del lleure i fa quatre anys que hi és.

Pensa que el voluntariat és mantenir una actitud davant la vida, una actitud solidària, que cal compartir el que portem a dins amb els altres. **"Penso que tot el que he anat aprenent, tota la informació que he adquirit, cal que la pugui transmetre i compartir amb la resta de persones, és una forma de veure la vida de manera oberta: es faciliten ponts i s'obren xarxes."**

En Ricardo pensa que la informació amb relació al voluntariat depèn de la predisposició en què arriba la persona: si és una persona que no ve amb predisposició o no coneix el voluntariat, cal que creï una xarxa que li pugui aportar aquesta informació, i aquesta recerca a vegades és difícil. Si és una persona amb predisposició a ser voluntari, les mateixes xarxes amb que s'anirà interrelacionant li permetran d'arribar a obtenir la informació sobre on poder fer voluntariat. És per aquest motiu que **considera fonamental que tots els agents socials s'interrelacionin ja que d'aquesta manera permetran la creació d'un canal i circuit de diàleg que perme-**

ti unificar esforços i incidir en la promoció del voluntariat entre la població nouvinguda.

Pel que fa al paper dels mitjans de comunicació, considera que poden dirigir el contingut informatiu d'una altra manera, poden reproduir la informació de forma positiva. Pensa que el voluntariat és una eina d'integració per a la població immigrada: la gent que arriba ve amb moltes inquietuds, tracta d'obrir-se camins i expectatives; tot i així, trobar-se amb punts de rebuig com ara **actituds xenòfobes pot crear la tendència a frenar aquesta bona predisposició que es tenia.**

La gent que arriba porta moltes coses positives i noves, i el voluntariat pot ser una eina per interrelacionar aquests coneixements amb la riquesa de la societat d'acollida; s'afavoreix una interrelació i interconnexió que fa que sigui una experiència enriquidora per a les dues parts.

“La meva experiència com a voluntari m'ha permès empapar-me, estic aprenent dels meus companys i ells també aprenen de mi. El voluntariat permet sentir-te útil. Animaria a fer voluntariat i que la gent s'agafés la vida amb aquesta dinàmica perquè és una actitud, una manera de

ser i de relacionar-se, no només quedar-te amb el que tens sinó tenir l'opció de conèixer persones que et permeten aquest enriquiment, que és mutu.”

“M'ha ajudat també en l'aprenentatge del català, sent voluntari l'he pogut practicar, ja que és un espai on et pots deixar anar.”

A partir de compartir i donar s'ofereix l'oportunitat de rebre i donar, et sents acollit i els estereotips i tòpics es van trencant perquè t'adones que la realitat no té res a veure amb el que senties o t'havien dit.

Ricardo

Avismón-Catalunya és una associació sense ànim de lucre que des del moment de la seva creació ha pretès incidir de forma rellevant en el món del suport i l'ajuda a la gent gran del nostre país. El seu objectiu principal és pal·liar la solitud de persones grans que viuen soles al seu domicili i vetllar perquè totes les necessitats que pugui tenir una persona gran estiguin cobertes, cercant per a ella recursos adreçats a gent gran, siguin públics o privats.

AVISMÓN-CATALUNYA
C. Jocs Florals, 59 baixos
tel: 93.332.58.58 fax: 93.332.54.46
www.avismon.org
info@avismon.org, voluntariat@avismon.org
Persona de contacte:
Ester Pascual, Coordinadora de Voluntariat

DILMA

La Dilma té 22 anys i va néixer a l'Equador, fa quatre anys que viu a Catalunya i en fa tres que és voluntària d'Avismón Catalunya. Estudia turisme i informàtica i treballa com a administrativa.

La Dilma ja tenia experiència com a voluntària a l'Equador: "A l'Equador les entitats no estan tan organitzades com a Catalunya, es pot considerar el voluntariat d'una manera més informal i, en moltes ocasions, associat a obres benèfiques de les esglésies". Es va iniciar com a voluntària a l'Equador, anant a visitar infants ingressats en hospitals durant un parell d'anys. Aquesta tasca la va començar perquè a l'institut on cursava secundària li van oferir aquesta possibilitat com a crèdit de síntesi.

Va conèixer Avismón Catalunya mitjançant la Sra. Montserrat ja que la Dilma està adscrita al Programa viure i conviure i és amb ella qui comparteix el pis. La Sra. Montserrat era ja usuària d'Avismón (en ocasions esporàdiques) i van decidir formalitzar l'ajut que ofereix

la Dilma a la Sra. Montserrat a través d'Avismón com a voluntària.

"El que em motiva de la meva tasca com a voluntària és el fet de poder ajudar els altres: en algunes ocasions a les persones grans una activitat diària i quotidiana els pot suposar una muntanya i no costa res ajudar-los que aquesta muntanya se'ls faci més petita".

Considera el voluntariat una eina d'integració per a la població immigrada ja que el fet d'interrelacionar-se amb la persona que ajudes permet copsar diferents punts de vista del territori on vius, permet conèixer-lo i descobrir-ne els costums, i evidentment ajuda a millorar l'aprenentatge del català.

Dilma, a la seu d'Avismón.

El voluntariat, ahora, ajuda a millorar la personalitat de qui el fa. Considera que no hi ha prou informació sobre el voluntariat: a les universitats, per exemple, tan sols ofereixen el voluntariat que es pot portar a terme a la mateixa universitat i no un voluntariat que es pugui desenvolupar a les entitats socials del teixit associatiu català. **Considera que s'hauria de fomentar el voluntariat de les persones nouvingudes mitjançant la informació als centres de serveis socials de cada barri.**

La Dilma pensa que en moltes ocasions la por pot frenar que una persona nouvinguda faci de voluntària: la por de ser explotat, de ser utilitzat. **“Hem de pensar que la gent ve aquí a treballar i que en la majoria d'ocasions no es planteja ser voluntària; de tota manera, una vegada resoltes les necessitats bàsiques, és una tasca que animo a fer.”** Les associacions d'immigrants hi poden tenir un paper clau ja que els seus interlocutors són persones de certa confiança amb les persones que van arribant i poden animar-los a ser voluntaris.

L'Ester és la coordinadora de voluntariat d'Avismón Catalunya i comenta que dels 225 voluntaris que tenen en l'actualitat, entre 15 i 16 són d'origen estranger.

Considera que el voluntariat pot ser una eina d'integració ja que permet obtenir un coneixement del territori, de la gent, de relacionar-se amb persones catalanes.

Assenyala, però, que en el cas d'Avismón és important el coneixement de la llengua per ser voluntari ja que és imprescindible per poder interactuar amb la persona gran.

L'Ester, la sra. Montserrat i la Dilma davant la seu d'Avismón

Acció Psoriasis és una associació sense ànim de lucre i declarada d'utilitat pública nascuda a Barcelona per lluitar contra la psoriasis, i integrada per afectats de psoriasis i familiars. Els seus principals objectius són facilitar informació i donar suport als afectats per millorar la seva qualitat de vida. Acció Psoriasis està afiliada a la Federation of European Psoriasis Associations (Europso) i a la International Federation of Psoriasis Associations (IFPA).

Hotel d'Entitats Can Guardiola
C. Cuba 2 – 08030 Barcelona
Tel. 93 280 46 22 i Fax. 93 280 42 80
Email: psoriasis@pangea.org
Web: www.accionpsoriasis.org
Persona de contacte: Esmeralda Santiago

FRANÇOISE

La Françoise, nascuda a França, té 59 anys; va venir a Espanya fa 37 anys per estudiar espanyol i va treballar durant molts anys com a secretària de direcció a Barcelona. Casada amb un espanyol, ara posseeix la doble nacionalitat i des de fa uns quants anys es cuida de casa seva i de la seva família.

És voluntària des de fa sis anys a Acció Psoriasis. Al principi la seva tasca era de responsable del departament d'importació-exportació un dia a la setmana però ara fa de traductora (del francès i de l'anglès) des de casa seva. Fa traduccions, principalment d'articles publicats en revistes i que poden ser d'interès per als associats. Ocasionalment també col·labora en esdeveniments organitzats per l'entitat.

Va conèixer l'existència de l'associació per mitjà d'una amiatat, i **com a persona afectada per la malaltia, amb la seva acció vol respondre a la gran ajuda que li va reportar Acció Psoriasis**. La col·laboració amb l'associació també li permet conèixer més sobre aquesta malaltia.

Sigui com sigui, creu que tothom hauria de col·laborar amb aquestes associacions i ajudar-hi. De fet, **voldria fer més coses, amb els seus coneixements i experiència, per retornar tot el que ha rebut, com a mostra de la gratitud que sent envers les persones que l'han ajudada**; però les limitacions de temps li impedeixen de fer-ho.

Considera important ser útil a la societat. La seva col·laboració li reforça el sentiment de pertinença. Malauradament, a causa del tipus de voluntariat que fa no pot establir gaire contacte amb els altres voluntaris de l'entitat; tot i així, la seva relació amb els tècnics d'Acció Psoriasis és excel·lent, és una relació que podríem qualificar d'amistat.

Françoise i Esmeralda a la seu d'Acció Psoriasis

CÀRITAS MATARÓ-SANT PAU-
C. Bombers Modern i Clariana, nº8
08304, Mataró
Tel i Fax: 93 796 24 96
Email: santpau@caritasbcn.org
Web: www.caritasbcn.org
Persona de contacte:
Lourdes Astigarraga

El voluntariat, una eina per a la integració de la població nouvinguda

38

Càritas Diocesana de Barcelona és una institució canònica amb personalitat jurídica pròpia. És l'organisme oficial de l'arxidiòcesi de Barcelona que té per missió promoure, orientar, potenciar, coordinar i realitzar l'acció caritativosocial de l'Església envers tots els necessitats d'ajut.

ZOUHAÏR

En Zouhaïr va néixer a Tànger l'any 1971. Fa cinc anys que va immigrar a Europa: primer va estar tres mesos i mig a Bèlgica i després va venir a Espanya. Va treballar com a repartidor de publicitat a Barcelona; ara viu a Mataró i treballa com a cambrer fa vuit mesos.

Va estudiar un curs de castellà i català al centre de Càritas i des de l'any 2003 és voluntari d'aquest mateix centre. Durant tres anys la seva activitat com a voluntari ha estat ensenyant llengua castellana a persones marroquines i subsaharianes. De fet, al Marroc va estudiar fins a tercer curs de lingüística i literatura anglesa a la Universitat de Tetuan i parla cinc idiomes. Els horaris de la nova feina no li han permès continuar impartint classes, però segueix com a voluntari, col·laborant en tasques d'acollida al centre de Càritas dos dies a la setmana, els dilluns i dimecres de 17.30 a 19.00 hores.

Va decidir-se a ser voluntari, en part, per correspondre a l'ajuda que va rebre de les persones de Càritas, en especial de Ferran Moreno, qui li va demanar de fer les classes de castellà, i perquè creu que l'aprenentatge de la llengua del país és fonamental per a la integració a la societat en què un es troba.

Està molt satisfet de la seva experiència com a professor voluntari i creu que és una forma de cooperació i d'ajuda en les relacions socials.

Manté bona relació amb els altres voluntaris, que majoritàriament són catalans; hi ha hagut voluntaris africans però per raons de feina ho han acabat deixant.

Creu que el **sentiment de vergonya retrau altres immigrants d'actuar com a voluntaris, però que cal prendre la decisió.** Pensa, alhora, que el nivell de preparació dels immigrants actuals és més alt (abans predominava la gent procedent del món agrari però ara molts

Zouhaïr a la seu de Càritas Mataró, Sant Pau

són de les ciutats i vénen amb preparació), la qual cosa pensa que és necessària i bona per al voluntariat. Desitja que el voluntariat ajudi tots els ciutadans a la integració social i al coneixement mutu. A la ciutat de Mataró, l'entitat treballa al Centre Sant Pau: aquest centre disposa de quaranta voluntaris i sis tècnics professionals, que donen suport a altres punts d'acollida de la comarca del Maresme que formen part de l'arxiprestat de la Cisa (Premià de Mar, el Masnou...) i de l'arxiprestat de Mataró (Argentona, Caldes d'Estrac...).

Zouhair i Maria a la seu Càritas-Mataró

FUNDACIÓ AKWABA
Llobregat, 145, baixos
L'Hospitalet del Llobregat, 08904 Barcelona
Tel i Fax: 93 440 76 96
www.akwaba.pangea.org
secretaria@fundacioakwaba.cat
Persona de contacte: Alicia

La Fundació Akwaba és una organització no governamental formada per joves, adults i gent gran que duu a terme accions de cooperació i de desenvolupament amb la població sense recursos de la ciutat de l'Hospitalet (Barcelona) i dels països del Sud. Akwaba pretén sensibilitzar la societat catalana sobre la realitat dels immigrants i dels col·lectius més desfavorits que viuen al nostre país. Així mateix, també vol donar a conèixer les situacions d'injustícia dels països del Sud.

IRA

L'Ira té 25 anys, és de nacionalitat veneçolana i fa un any i cinc mesos que viu a Catalunya. Treballa al departament de recursos humans d'una empresa de màrqueting i estudia un màster de cooperació internacional a la Universitat de Barcelona.

Les accions que desenvolupa com a voluntària a la Fundació Akwaba s'emmarquen en els tallers d'interculturalitat ja que fa xerrades en centres educatius per sensibilitzar els infants i joves: **"El més important d'aquesta tasca és poder anar trencant molts dels estereotips que la població jove sovint té sobre la població nouvinguda."**

Les motivacions que l'han portada a ser voluntària són el fet de poder-se involucrar en la societat d'acollida i conèixer realment què és el que afecta la gent; li suposa un enriquiment tant personal com professional. Considera que el voluntariat t'obre portes per conèixer valors, principis, persones sensibles i involucrades en la societat catalana, i que alhora et facilita l'aprenentatge d'una llengua. És positiu compartir temps amb aquelles persones que treballen en les àrees més sensibles del teu barri, tot i que sempre dependrà de la situació en què et trobis.

"Ser voluntària m'ha permès involucrar-me en el teixit associatiu català: t'involucres fins a un punt que mai no t'hauries pogut imaginar: mai no m'hauria imaginat a mi mateixa impartint tallers i conferències, i ara mira on sóc!"

Ira a la seu d'Akwaba.

L'Ira té molt bona relació amb els tècnics de l'entitat i comenta que es troba en un ambient molt relaxat. Comenta que com a veneçolana i politòloga està encantada amb la tasca que fa i en breu emprendre un viatge a la Costa d'Ivori per conèixer i estudiar la situació dels nens soldat allà.

L'Ira acompanyada per la Núria de la FCVS-UTB

Associació Sòcio Cultural IBN BATUTA
Sant Pau, 82 Bajos - 08001
Barcelona - España
Tel. +34 93 329 30 54 Fax. +34 93 329 35 40
E-mail: info@ascib.net
www.ascib.net

La finalitat de l'ASCIB és prestar ajuda humana, social i cultural als immigrants residents a Catalunya i a Espanya, i en especial al col·lectiu magribí i a les segones generacions. L'ASCIB també vol fomentar l'intercanvi cultural: donar a conèixer els aspectes més rellevants de la nostra cultura i facilitar la comprensió de la cultura del país d'acollida per crear un clima de tolerància, convivència i respecte.

HABIB

En Habib té 26 anys i en fa dos que va arribar del Marroc a Barcelona. Fa dos anys que és voluntari de l'ASCIB.

“Sóc subdirector del grup de teatre intercultural Al-Muhajir, un grup de teatre del qual formen part persones de diferents nacionalitats: africanes, europees, llatinoamericanes i asiàtiques; les obres de teatre que hem fet descriuen la problemàtica en què es pot trobar una persona nouvinguda.”

“A l'ASCIB faig una mica de tot: de monitor de teatre, animador intercultural, participo en la revista de la casa Attawassul, faig de tallerista de cal·ligrafia àrab i dono suport a les activitats lúdiques que es van fent a Ibn Batuta.

“M'agrada ajudar la gent, em fa sentir-me feliç, m'agrada ser voluntari en qualsevol tipus de tasca.

Ser voluntari m'ha ensenyat a polir aspectes del meu caràcter, a ser més pacient, a autocontrolar-me: em permet anar-me educant a mi mateix.”

Segons en Habib, **el voluntariat et permet conèixer gent, és l'espai on es pot donar l'intercanvi cultural, et permet conèixer com pensa un altre món, aprens la llengua de la població d'acollida amb més facilitat.**

En Habib a la seu d'ASCIB

DINA

La Dina té 30 anys, és nascuda al Marroc i va arribar a Barcelona per primera vegada quan tenia deu anys. Fa un mes que és voluntària a l'ASCIB participant en diverses activitats com ara la traducció de textos, els tallers per a nens a les escoles i mediacions entre mares i professores de les escoles.

En les ocasions en què ha tornat al Marroc ha tingut experiència com a voluntària fent de professora de francès i d'espanyol en un centre per a dones maltractades.

La Dina indica que el voluntariat et permet tenir més contacte amb la població immigrant i la població autòctona, i aquest fet fomenta l'intercanvi.

“Ser voluntari et fa sentir-te útil i et permet ajudar la gent que es troba més desfavorida econòmicament i socialment. Jo crec en la recompensa moral, no econòmica.”

La Dina comenta també que la participació té límits: no tothom té prou temps per dedicar-lo al voluntariat.

La prioritat principal per a la població immigrant és treballar per poder fer front a les necessitats bàsiques de les seves famílies. Però sempre es pot disposar d'unes quantes hores per acompanyar algú que no entengui l'idioma al metge, a l'escola, o per fer tràmits administratius.

La Dina a la seu d'ASCIB

COMISSIÓ CATALANA D'AJUDA AL REFUGIAT
 Aribau, 3, 1º 2ª 08011- Barcelona
 Tel. 93 301 25 39 / 93 452 40 31 Fax. 93 301 25 39
 web: www.cear.es
 email: claudio.moreno@cear.es
 Persona de contacte:
 Àgata Sol, Secretària General
 Clàudio Moreno, Tècnic de Voluntariat

La Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat està inspirada per un profund sentit ètic i per valors com la justícia, la solidaritat, la llibertat i la igualtat. La defensa d'aquests principis constitueix el seu principal patrimoni, enforteix i impregna totes les seves actuacions i és la motivació essencial del seu treball i la seva existència. Els seus objectius són la defensa del dret d'asil i dels drets dels refugiats, i assumeix també la defensa dels drets dels immigrants, alhora que afavoreix els processos d'inclusió social de les persones refugiades i immigrants a Catalunya.

LIA

La Lia, de nacionalitat romanesa, té 30 anys i en fa dos que viu a Espanya. Té la titulació de filologia francesa, obtinguda a Romania, i durant aquests anys de permanència a Espanya ha fet un curs de postgrau a la Universitat de Barcelona sobre Immigració, religió i identitat. Treballa a Quòrum, una associació de mediadors interculturals romanesos que intervenen especialment en els problemes de comunicació que els seus compatriotes tenen en les relacions institucionals, laborals, socials..., quan arriben a Espanya.

Des de fa un any i mig és voluntària a la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, al departament jurídic, oferint assessorament en qüestions d'estrangeria i laborals.

Hi dedica tres hores setmanals els divendres a la tarda, acollint directament les persones que s'adrecen a la associació en demanda d'ajut. Manté contacte amb altres voluntaris (concretament, amb una

altra persona romanesa) i també amb els tècnics de l'entitat (del departament jurídic, laboral i amb la coordinadora).

Les raons que l'han portada a ser voluntària provenen de la seva experiència anterior: quatre anys treballant a l'Àfrica, en el món de la immigració, els refugiats i desplaçats interns, a través d'organitzacions internacionals; considera que aquesta és una de les poblacions més necessitades.

Creu que si cadascú fes la petita acció d'intentar col·laborar per atendre aquests problemes es trobaria una solució. Justament la seva experiència personal, passar de ser un estranger en situació còmoda a l'Àfrica (amb passaport *laisser-passer* de l'ONU) a la d'un estranger amb dificultats a Espanya (llargues cues a les

oficines del Govern per poder obtenir papers) l'han sensibilitzada encara més respecte d'aquestes situacions.

La Lia a la seu de la CCAR

Des de fa molt de temps ha viscut en situació de canvi permanent: Romania, Ruanda, RD del Congo, Espanya, i mai no s'ha plantejat la integració com un objectiu en si mateix; per això prefereix no utilitzar aquest terme. "És una d'aquestes paraules que, en lloc de reduir-la, augmenta la distància entre la població autòctona i la immigrada."

Considera que la tasca de voluntariat suposa un element de forta vinculació a la societat en què et trobes: és una via d'integració com la resta d'activitats diàries: anar a treballar, al gimnàs, pagar impostos...

Creu que a Espanya hi ha molt voluntariat, més que a Bèlgica, els EUA o Romania, on potser l'experiència històrica del "socialisme a la força" provoca ara un rebuig d'aquest component més "social". Creu, però, que en un moment donat l'excés de voluntariat pot representar un problema, ja que disminueix el professionalisme que les tasques de les organitzacions requereixen i perquè la mateixa presència de persones pot generar conflictes. Considera que el voluntariat és la traducció d'una bona

voluntat, d'un desig d'ajudar, però que no garanteix la professionalitat: és molt important poder-lo gestionar bé; si no, no val.

La Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat té, en aquests moments, trenta voluntaris, dels quals deu són immigrants. En Claudio, tècnic de voluntariat de l'entitat, considera que el voluntariat aporta una visió nova, distinta, sobretot aquest valor afegit el poden aportar les persones immigrades ja que tenen com a bagatge la seva experiència vital.

El voluntariat es pot dur a terme en àmbits molt diferents d'acord amb les atencions que l'associació presta: primera acollida, serveis jurídics, programes ocupacionals i formatius, més les funcions de sensibilització. En Claudio conclou l'entrevista assenyalant que a vegades resulta difícil trobar l'encaix entre les motivacions del voluntari i els objectius de l'entitat i, així, encara que hi ha molta oferta, no sempre es troba aquesta correspondència. És per aquest motiu que la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat treballa sobre aquest aspecte amb relació a la gestió del voluntariat.

La Lia i en Claudio, tècnic de voluntariat

CENTRE D'ESPLAI XIVARRI-CENTRE

Adherit a la Fundació Perre Tarrés

C. La Pau 8 - 08100 - Mollet del Vallès (Barcelona)

Tel. 93 593 00 69

www.esplaixivarri.org

Email: esplai_xivarri@yahoo.es

El Centre d'Esplai Xivarri, de Mollet del Vallès, és una entitat de lleure que treballa des del 1973. Es tracta d'un esplai sense afany de lucre integrat a la parròquia de Sant Vicenç de Mollet. Pertany al Moviment de Centres d'Esplai Cristià (MCEC), on l'acció educativa en l'esplai és viscuda en un ambient lúdic, marcat per l'aventura, la creativitat, l'amistat, el contacte amb la natura, l'alegria, la festa i la fe.

HIND

La Hind, nascuda al Marroc, té vint anys i en fa tretze que viu a Catalunya. Estudia la llicenciatura de dret a la Universitat de Barcelona i els caps de setmana treballa en una rostisseria; entre setmana, compagina els estudis i la feina de cangur.

La Hind és voluntària del Centre d'Esplai Xivarri, a Mollet del Vallès, des de fa tres anys, on programa activitats ludicoeducatives per a infants d'entre sis i nou anys.

“Quan vaig arribar a Mollet em van apuntar a l'escola i a l'esplai, i ara segueixo vinculada a l'esplai, com a voluntària. Quan jo estava a l'esplai m'ho passava molt bé i aquesta experiència m'ha permès conèixer diferents maneres de veure les coses. L'escola també m'hi va ajudar; tot i així, l'esplai et permet gaudir d'un lloc on la relació amb els altres és més estreta i intensa, per exemple en les sortides, en les convivències.

Et permet copsar costums: el menjar, les diferents formes de vestir, l'aprenentatge del català...” I la Hind continua explicant:

“La meva relació amb els altres monitors és bona, realment hi ha hagut molta connexió amb la resta de companys monitors.”

“Animaria a fer voluntariat i qualsevol activitat extraescolar com ara jocs, esports... Són espais que et permeten unir-te i tenir un objectiu comú i deixar les diferències a banda.”

La Hind considera que la persona immigrada que és voluntària “ja està integrada perquè se sent part de l'entorn, i en vol formar part mitjançant l'ajut a altres persones. Fins que una persona no s'estabilitza econòmicament i socialment no pot fer cap tasca de cara a l'exterior, s'ha de tenir en compte les limitacions de cadascú.”

Ella mateixa reflexiona:

“Penso que la ignorància és el mur que impedeix que hi hagi un intercanvi cultural, penso que hem de trencar els estereotips i l’etiquetatge.”

I hi afegeix: “Penso que no hi ha prou informació sobre el voluntariat; ser voluntari et suposa donar temps a l’altre sense rebre cap retribució econòmica a canvi, i no tothom està disposat a fer-ho. **Considero que el voluntariat es podria potenciar i promocionar a través d’administracions i organitzacions conegudes per la ciutadania i que, amb una certa legitimitat, donin confiança per animar-te a ser voluntari.**”

La Hind en una de les festes organitzades per l’espai Xivarri

ACIM, Associació Catalana per la Infància Maltractada
Gran de Gràcia, 241, 1º - 08012 Barcelona
Tel. 93 511 44 16 Fax. 93 245 65 14
www.acim.es
programes@acim.es
Persona de contacte:
Josep Anton Arrébola, Secretari General

L'ACIM és una organització no governamental que, des de l'any 1988, reuneix més de 250 professionals i institucions d'arreu de Catalunya, de diverses disciplines i que treballen en àmbits relacionats amb la infància i la família, defensant els drets dels infants i combatent activament els maltractaments infantils.

ANDRA

L'Andra té 25 anys, va néixer a Romania i fa dos anys que viu a Catalunya. Està acabant un màster i treballa a la universitat en un projecte per a estudiants internacionals.

Tenia molt d'interès a fer voluntariat en l'àmbit de la investigació sobre el tràfic de menors i era un bon perfil per incorporar-se al Projecte FARO de l'ACIM, orientat a l'estudi de la realitat de l'explotació sexual comercial infantil a Catalunya. L'Andra assenyala que és un tema molt dur i que hi ha molts casos que realment et xoquen, però ho considera molt interessant, en especial, la legislació vigent sobre aquest tema: "Les meves tasques no es basen en l'atenció directa, sinó en un suport en els projectes d'investigació i estudi." "A l'inici em va costar trobar una entitat que treballés aquest tema, vaig intentar-ho en algunes entitats però de moltes no vaig obtenir resposta.

A l'ACIM em sento molt integrada i em sento part de l'equip."

"Ser voluntària m'ha permès conèixer gent: et relaciones, pots observar costums, entres en una família i t'aporta calidesa."

L'Andra explica que a Romania hi ha poca gent que faci voluntariat, la veritat és que no tenen gaire confiança en les ONG. De tota manera, ara la població jove hi mostra més interès que fa un temps. I afirma: **"Penso que seria molt bo que les entitats de voluntariat social es poguessin posar en contacte amb les entitats d'immigrants per tal de promocionar el voluntariat entre la població nouvinguda."**

La M.ª Teresa, tècnica de l'ACIM, també ens acompanya a l'entrevista i considera que el voluntariat és una eina que aporta coneixement de la llengua, és un espai que permet compartir, aporta calidesa humana, és com formar part d'una família, i el fet de sentir-te integrat d'aquesta manera és fonamental.

La M.ª Teresa considera que el voluntariat és un posicionament, el fet de ser voluntari immigrant és com entrar per una altra porta: "Abans de ser tècnica a l'ACIM vaig ser voluntària durant força temps; ser voluntari no es perd mai, sempre et queda."

L'Andra comenta que se sent molt acollida a l'ACIM:

"Tothom està disposat a ajudar-me, és una atmosfera molt bona i estic aprenent molt, tant en el terreny personal i humà com en la meva futura carrera professional."

L'Andra en el despatx a ACIM

Fundació Casc Antic-Centre Solidari
C. Bou de Sant Pere, 3 bxs 08003, Barcelona
Tel. 93 310 70 63
Email: centre_solidari@cascantic.zzn.com
Persona de contacte:
Marc Pere

És una entitat de benefici assistencial el centre de treball de la qual és el Centre Solidari. La seva finalitat fonamental és poder intervenir en les causes que provoquen formes d'exclusió social de les persones i/o famílies que viuen als barris de Ciutat Vella, i posa a disposició dels usuaris els programes i serveis que porten a terme com ara: servei de lots d'aliments crus, roba usada en bon ús, i orientació i ajuda per a la reinserció sociolaboral en el marc del projecte *Anem per feina*.

LISA MARIE

La Lisa té 49 anys, és nascuda als EUA i fa 19 anys que viu a Catalunya. Ha estudiat relacions institucionals i filologia espanyola.

Fa cinc anys que és voluntària al Centre Solidari de la Fundació Casc Antic. Les seves tasques com a voluntària s'emmarquen en el servei *Anem per feina*, al qual dedica dos dies la setmana. "Després de l'11 de Setembre estava molt afectada, ja portava al cap fer voluntariat però a partir d'aquests esdeveniments va ser quan em vaig decidir a fer alguna cosa pels altres, i també volia contribuir a la lluita per afavorir la justícia social." "A partir de la mostra d'entitats de la Fira de la Mercè vaig conèixer el Centre Solidari de la Fundació Casc Antic."

Pel que fa als valors que la motiven a ser voluntària, la Lisa comenta: "Podria dir solidaritat però penso que va més enllà d'això: treball amb gent immigrada i jo també ho sóc, i és una forma d'identificació personal: quan

vaig arribar, em vaig trobar amb problemes com ara l'aprenentatge d'una nova llengua, com la majoria de persones nouvingudes, i és per aquest motiu que vaig prioritzar actuar com a voluntària en l'àmbit de la immigració."

Sens dubte, **el voluntariat és una eina que facilita la integració a la població nouvinguda i permet a la persona que ha estat usuària d'una entitat posar-se a l'altra cara, a l'altra banda, i ajudar una persona que s'ha trobat en la mateixa situació; l'ajut és més immediat perquè s'entén perfectament la demanda.**

La Lisa pensa que una iniciativa per fomentar el voluntariat entre la població

immigrada és poder informar mitjançant les associacions d'immigrants.

La Lisa Marie a la seu del Centre Solidari Fundació Casc Antic

“Voldria fer una crida perquè es puguin entregar permisos de residència i treball a totes les persones que no en tenen, en lloc d’anar a buscar temporers als països d’origen.”

En Marc Pere, tècnic de l’entitat, comenta que la majoria de voluntaris del centre són persones immigrades i **aquest fet permet que siguin persones més sensibilitzades i més acostumades a la situació que pot presentar una persona nouvinguda.**

La Lisa al Centre Solidari
Casc Antic

Av. Andorra, 61 43002, Tarragona
Tel. 97 724 47 69 Fax. 97 722 34 11

www.creuroja.org

tarragona@cruzroja.es

Persones de Contacte:

Miquel Suñer, President Provincial

Àgata Virgili, Servei d'informació
i captació de Voluntariat

La Creu Roja és una institució humanitària d'àmbit internacional i de caràcter voluntari que potencia la igualtat, es fonamenta en la solidaritat i promou la tolerància, amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de la nostra societat. Treballa en projectes agrupats en cinc grans àmbits: àmbit social, de socors, mediambiental, de cooperació i d'ocupació.

FERNANDO

En Fernando, nascut a Mèxic i de 29 anys, és a Tarragona perquè des del 2003 està fent el doctorat d'enginyeria electrònica a la Universitat Rovira i Virgili (URV). Fa uns quatre anys va enviar una sol·licitud de beca a la URV per fer el doctorat, la hi van acceptar i, sense pensar-s'ho gaire, va venir cap a Tarragona.

Des de sempre, la vida d'en Fernando ha estat lligada amb la Creu Roja: fa onze anys que és voluntari de la Creu Roja Mexicana, concretament a Durango. Fins i tot quan hi va de vacances ho aprofita per continuar fent de voluntari (ja sigui per Nadal o els mesos de juliol i agost). Per això quan va saber del cert que venia a Tarragona a estudiar el primer que va fer va ser connectar-se a internet i buscar on era Tarragona i si hi havia alguna oficina de la Creu Roja per tal de poder continuar la seva tasca de voluntari.

La tasca d'en Fernando com a voluntari està molt lligada amb els serveis d'emergències, tant a Durango com a Tarragona. Va escollir l'àmbit de socors perquè a Mèxic i a la resta de països llatins la Creu Roja està molt lligada amb els serveis d'emergències, socors i desastres naturals. La veritat és que des de petit ja li interessava aquest àmbit, i durant un temps, quan encara era menor d'edat, va ser membre d'una altra associació d'emergències.

Fa tasques preventives i de socors en esdeveniments que van des d'actuacions castelleres fins a curses atlètiques, passant pel

servei preventiu de l'autopista -aquest servei consisteix a prestar assistència mèdica tant en casos d'accidents de trànsit com a les mateixes àrees de servei.

La seva tasca a Tarragona li permet conèixer gent diferent i veure la mateixa entitat en països diferents, així com els projectes que s'hi porten a terme, que varien en funció de les necessitats del país i de la població atesa. Com a exemple, comenta que a Creu Roja Mèxic no hi ha el servei de teleassistència, l'àmbit d'acollida a immigrants ni d'altres...

Li agrada tant la seva tasca de voluntari que fins i tot prefereix passar els caps de setmana fent preventius o guàrdies que anar de marxa, cosa que alguns companys de la Universitat no entenen. Al principi de fer la seva tasca a Tarragona li va costar una mica relacionar-se amb els companys voluntaris perquè, com diu ell, "els catalans

són una mica tancats de caràcter". Actualment, però, té molt bona relació amb els companys i també els ajuda explicant-los experiències que ha tingut a Mèxic i ensenyant-los algunes tècniques que aquí no s'utilitzen gaire.

Per en Fernando, ser voluntari és una manera de fer, una forma de vida, un plantejament personal i fins i tot suposa fer alguna cosa diferent, desconnectar del dia a dia. Pensa que si la majoria de persones fossin voluntaris o voluntàries veurien una altra manera de ser, de veure les coses. Considera que s'ha de fomentar el voluntariat entre la població immigrant ja que és una manera d'integrar-se.

Pel que fa a la Creu Roja, la majoria d'immigrants llatins col·laboren en l'àrea de socors i emergències ja que està molt relacionada amb la tasca que es fa als seus països. Pensa, però, que davant les diferències quant al tipus d'acció que desenvolupa el voluntari en un lloc o un altre que disten molts quilòmetres hi ha un mateix objectiu: ajudar les persones. En Fernando ha adoptat un lema per a la seva tasca voluntària i ens demana que, per acabar l'entrevista, el diguem: Una vida, un propòsit... ¡¡¡SALVAR VIDAS!!!

Des de Creu Roja Tarragona, la respon-

sable de voluntariat ens explica que, **un cop les persones que atenen van resolent les seves particulars situacions de dificultats, d'inestabilitat i de vulnerabilitat que les han portades inicialment a l'entitat, l'afiliació com a voluntàries és**

una opció prou beneficiosa en dos àmbits: d'una banda, i de cara a la persona immigrada, pot possibilitar el pas de ser un element passiu (que rep l'acció, destinatari de serveis i prestacions) a ser actiu (oferir la seva experiència, habilitats...), cosa que incideix positivament en la seva pròpia visualització com a individu que pot aportar quelcom i que retroalimenta. Alhora, pot ser també una via de realització en tant que fer de voluntari habitualment és una experiència compartida i que implica treballar en equip i relacionar-se amb altra gent i, per tant, suposa una possibilitat de fer noves coneixences i crear xarxa relacional.

D'altra banda, i pensant en la pròpia entitat i els seus projectes, **aquesta persona que ha estat ajudada pot alhora ajudar altres persones que es troben en una situació de partida igual o similar a la seva i, per tant, ser un agent inspirador de la idea que de vegades les coses poden canviar amb el temps si hi ha suport.**

El que és clar és que **el voluntariat és una opció prou interessant d'obrir camí també en el tema de la integració, la participació i la inclusió de qualsevol col·lectiu**, de la mateixa manera que ho pot ser la vinculació a altres tipus o modalitats de formes de participació ciutadana a través de qualsevol altra forma que adopti el teixit associatiu, ja sigui formal o informal (per exemple, associacions de veïns, activitats en centres cívics, associacions de pares i mares en centres educatius, entitats socioculturals...).

En Fernando a la seu de CRT

ACCEM

ACCEM GIRONA
C. Àngel Marsà i Beca, 1. Bxos, 1a i 2a Porta
17007 GIRONA
Tel. 97 241 42 34 Fax. 97 241 42 34
email: girona@accem.es
girona@accem.es
www.accem.es

L'ACCEM és una organització sense ànim de lucre que treballa amb refugiats i immigrants. Promou la inserció social i la igualtat de drets i deures de totes les persones independentment del seu origen, sexe, raça, religió o grup social.

JULIETTE

La Juliette té 30 anys, és nascuda a França, fa dos anys i mig que viu a Catalunya i treballa com a monitora de menjador, i des de fa dos mesos realitza voluntariat a l'ACCEM Girona.

“La meva acció com a voluntària se situa al Departament Laboral-mòduls i atenc tots els joves que arriben a Salt o a Girona sense feina assessorant-los: com han de començar a fullejar les ofertes del diari, com han de presentar-se en el moment que parlen per telèfon demanant una oferta que han vist, com han d'escriure un currículum, com s'han de moure per l'entorn, on han d'anar per entregar tota la seva documentació... Tasques bàsiques que els permetin trobar un lloc de treball adequat a les seves característiques i habilitats. A vegades ens trobem amb joves que arriben sense papers i mentre són en espera de tramitar-los ho aprofiten per venir a l'ACCEM per tal que els puguem assessorar i orientar en aquest aspecte.

I jo com a voluntària de l'entitat estic a prop d'ells ajudant-los a fer aquestes tasques.”

L'ajuda als altres és la motivació principal que l'empeny a ser voluntària.

La Juliette explica: “Estic molt i molt bé amb tot l'equip que m'envolta. Ens falta temps de poder-nos veure amb calma ja que la feina del dia a dia i l'atenció a les persones és el primer. I amb la resta de voluntaris que formen part de l'entitat coincidim poc ja que estan en altres projectes. De fet, fa dos mesos que estic col·laborant amb ells i veig que hi ha molta feina.”

La Juliette a la seu d'ACCEM Girona

“El fet de ser voluntària i conèixer gent diferent que ve d’un altre país ha fet que m’impliqués i m’integrés amb ells ajudant-los a buscar feina. La dignitat i la tolerància són els valors que m’aporta el voluntariat.”

“Considero que per afavorir la integració de la població nouvinguda són adequats els actes culturals que vagin sorgint per tal d’intercanviar i donar a conèixer les diferents cultures. Des de la meua entitat cada mes, si no ho recordo malament, es fan trobades culinàries en un dels centres cívics de Girona, on diferents voluntaris immigrants cuinen plats típics del seu país i els fan conèixer i els deixen tastar a tota la gent d’aquí.”

LLEIDA SOLIDÀRIA MPDL
 C. del Príncep de Viana, 11 Principal 2a
 25004 Lleida
www.lleidasolidariampdl.org
info@lleidasolidariampdl.org
 Persona de contacte
 Imma de Miguel
 Coordinadora d'Acció Social

L'associació Lleida Solidària MPDL es va crear l'any 1992. Les activitats que duu a terme s'emmarquen en les següents àrees: acció social, cooperació al desenvolupament i ajut humanitari. Dins l'àrea d'acció social es treballen programes com ara: sensibilització en centres de primària i de secundària, i voluntariat, i des de l'any 2000 s'ofereix atenció a les persones nouvingudes, mitjançant els serveis d'assessorament jurídic, acolliment lingüístic, reforç escolar, cursos d'orientació sociocultural (coneixement de l'entorn), grups de dones, borsa de treball, inserció laboral, informàtica i atenció personalitzada per acollir i donar resposta a les demandes.

HANANE

La Hanane té 29 anys i prové del Marroc. Va arribar un cop el seu marit ja estava instal·lat i tenia feina a Lleida. Només fa tres mesos i mig que és a Lleida i té un domini del català molt bo.

Ella ara no treballa i fa de mestressa de casa. Però ràpidament ha sentit la necessitat d'ajudar altra gent, tant els seus compatriotes com la gent d'aquí, per poder fer més fàcil l'entesa entre aquestes dues cultures tan diferents. Ella fa de traductora i també, de vegades, de mediatora.

La Hanane troba que fer de voluntària li fa més fàcil la seva pròpia integració, ja que contínuament ha d'estar en contacte amb les nostres institucions, els serveis..., amb la nostra gent. També fa que s'esforci més per entendre la nostra llengua i els nostres costums, fet que assoleix amb força rapidesa.

La Hanane a la seu de Lleida Solidària MPDL

GENA

La Gena té 50 anys i prové de Bulgària. Fa sis mesos que va arribar a Lleida. La seva col·laboració com a voluntària va començar fa unes tres setmanes. Fa de traductora dels seus compatriotes fins que tinguin un cert domini de la nostra llengua. A més a més, els fa assessorament en temes jurídics ja que ella al seu país feia el aquí equivaldria a un funcionari de jutjats.

Va començar a col·laborar amb l'entitat Lleida Solidària MPDL perquè sentia la necessitat d'acollir els nouvinguts i fer-los més fàcil la integració amb els costums i la vida d'aquest país. Sempre entenent que arriben, la majoria, sense res i buscant feina per aconseguir una vida més digna.

A la Gena el fet de fer de voluntària li ha servit per accelerar la seva pròpia integració. Ha hagut d'espavilar-se per aprendre ràpidament la nostra llengua, els nostres costums...

La Gena a la seu de Lleida Solidària MPDL

IMMA DE MIGUEL, Coordinadora d'Acció Social

L'Imma considera que els mitjans de comunicació haurien d'enfocar el tema de la integració de les persones immigrades des d'un punt de vista més positiu, ja que les úniques notícies que remarquen són les que fan referència a delictes, a arribada massiva de persones...

“També s'hauria de donar a conèixer les experiències d'aquestes persones integrades que viuen i treballen a la nostra ciutat i que, a més, porten a terme tasques desinteressades per tal d'ajudar els altres, així donarien una visió més positiva del tema de la immigració que n'afavoriria la integració i l'acceptació per part de la població autòctona”.

Considera que les administracions públiques haurien de donar suport a les iniciatives que estant duent a terme les entitats, així com possibilitar-ne de noves, a través d'ajuts a aquestes entitats.

En el cas de les persones immigrades, és molt present la qüestió o el plantejament de poder ajudar l'altre, i sobretot si és una persona que està vivint una situació en

la qual un mateix també s'ha trobat en un moment o altre de la seva vida. La dificultat és que les seves necessitats molts cops no estan cobertes i, per tant, la dedicació, és a dir, el temps, l'han d'invertir a cobrir aquestes necessitats; la situació s'agreuja quant d'ells en depèn la família.

CERADAI INSTITUT
C. de Pere Martell 27
Tel. 977 22 332 68 / 619 79 39 69
Persona de contacte: J.M. Ferran
ceradai@yahoo.es
jferran3@xtec.cat
www.gencat.cat/entitats/ceradai.htm

El voluntariat, una eina per a la integració de la població nouvinguda

58

És la primera associació de foment tecnocultural per a l'ajuda en l'educació social inclusiva formada per personal investigador voluntari orientador lingüístic social (PIVOLS) amb els valors artístics, científics, culturals i esportius afegits en la multigestió de la technoconversa en l'assessorament decisorí psicosocial del superjoc CERADAI®. CERADAI és una entitat que agrupa un col·lectiu de mestres, pedagogs i persones implicades en el món educatiu que treballen amb els pares i mares ajudant-los a implicar-se tant en el món associatiu del barri com en el de l'escola.

BOUJEMAA

En Boujemaa Ramdani va néixer al Marroc, té 32 anys i va arribar a Tarragona l'any 2005. I des d'aquest hivern passat (gener del 2007) col·labora amb l'Associació CERADAI de Tarragona.

Per a CERADAI la col·laboració d'en Boujemaa és molt important ja que fa d'interpret i traductor entre els voluntaris i les usuàries marroquines, tenint en compte que parla àrab i bereber. La funció del Boujemaa a l'entitat és la d'interpret, fa de pont entre els altres voluntaris de CERADAI i les usuàries (majoritàriament dones marroquines). La seva tasca també és explicar-los els serveis que hi ha al barri on viuen, convèncer-les perquè aprenguin castellà i català, i sobretot ajudar-les que surtin de casa i es relacionin amb la comunitat. Comenta que costa menys que les dones marroquines parlin amb ell que amb un voluntari català, i als marits també els costa menys.

Quan arriba una dona marroquina a l'entitat, en Boujemaa i el voluntari o la voluntària catalans, per trencar el gel amb ella, inicien la conversa parlant del Marroc, a través d'una guia on surt un mapa del Marroc. És a partir d'aquest inici que es va creant un clima de confiança (entre el Boujemaa, les usuàries i el voluntari o voluntària català).

Tant ell com en J. M. Ferran (president de CERADAI) comenten que de cara a l'any vinent —i havent vist la seva experiència— volen que en Boujemaa formi i prepari dones marroquines perquè facin també la seva tasca. **Que passin de ser usuàries a ser voluntàries; així aquesta barrera cultural entre el Marroc i Catalunya (el paper de la dona) seria més fàcil de trencar.**

La relació amb els companys és molt bona, tenint en compte que han de treballar en equip. En Boujemaa es va fer voluntari a partir del seu nebot, que coneixia l'entitat, i va ser el que els va posar en contacte. Està molt content de l'experiència.

Reconeix que la tasca que fan ell i CERADAI és una mica lenta ja que s'ha de treballar molt amb les dones i sobretot amb els marits, treballar les dues cultures (la catalana i la marroquina). Ressalta la importància que aprenguin castellà i català ja que així es podran relacionar millor amb tot el barri i sobretot amb els mestres dels seus fills.

A la vegada, participar a CERADAI també li serveix a ell per millorar els idiomes i conèixer recursos als quals pot accedir.

Tant en Boujemaa com els companys voluntaris de CERADAI reconeixen que hi ha un llarg camí per recórrer i que **des de l'administració s'ha d'ajudar creant espais (centres cívics) on la població immigrant pugui implicar-se en el món associatiu, començant primer per l'aprenentatge de l'idioma del país. Els voluntaris immigrants són el gran eix perquè això funcioni; a través de la seva experiència es pot formar nous voluntaris immigrants perquè també facin la tasca de pont entre els nouvinguts i la població de Tarragona.** S'ha de crear una xarxa en la qual tots els agents s'impliquin.

CÀRITAS DIOCESANA DE GIRONA
Pujada de la Mercè, 8
17004 Girona
Tel. 972 20 49 80
email: caritas@caritasgirona.cat
Persona de contacte:
Lluís Puigdemont

El voluntariat, una eina per a la integració de la població nouvinguda

60

L'acció social de Càritas és una acció organitzada de lluita comunitària per la justícia i la denúncia de les causes que generen la injustícia. El seu objectiu és intentar que la societat conegui aquesta realitat sovint amagada i es comprometi a cercar respostes i solucions. Aquesta acció no és un fi en si mateix, sinó un mitjà per despertar les energies pròpies dels col·lectius afectats, incorporant-los a la recerca de solucions per als seus propis problemes.

AFEAMYI

Afeamiy Chukbbu va néixer a Nigèria i fa set anys que viu a Catalunya. Actualment treballa de controlador d'accessos i fa un any que és voluntari de Càritas Diocesana de Girona. Fa tasques de recepcionista al Servei d'Atenció a l'Immigrant: "M'encarrego d'informar les persones immigrants dels horaris d'atenció del Servei Jurídic de Càritas per tal que ells puguin formalitzar tots els seus papers. Atenc també el telèfon donant hores a les persones que necessiten aquest servei, els tècnics d'aquí els ajuden a arreglar tots els seus papers. M'agrada poder ajudar a l'hora d'assessorar les persones immigrants quan arriben aquí i es troben en una situació desconcertada a l'hora de regularitzar tots els papers."

"Ser voluntari m'aporta humanitat i comprensió, i considero que és una bona eina d'integració, la meva experiència la puc aplicar als que arriben ajudant-los."

A més, explica que hi ha molt bona relació amb tot l'equip: "Amb els tècnics hi ha pocs moments per parlar a causa de l'allau de feina, però jo, com que sóc el voluntari, ajudo la gent que s'adreça a mi."

Pel que fa al rol de les administracions públiques, considera que tot està molt encallat; sobretot a l'hora de fer algun tràmit, alguna sol·licitud: "Els estrangers fan moltíssim cua per entregar papers i, a part de fer-te esperar fent cues, les respostes són molt lentes: has de recollir els papers en blanc,

omplir-los, tornar a fer cua per entregar-los... no estan per la gent, no són conscients que estan treballant amb persones. En canvi, aquí a Càritas estem per la gent, sentim i sabem el que estan passant, som sensibles... Alguns funcionaris això no ho saben perquè només remenen papers. Aquí al Servei Jurídic de Càritas vetllem per les persones i ens sentim satisfets de la nostra tasca perquè la gent surt contenta i ben orientada, dóna una riquesa i una satisfacció personal que no es pot explicar, no es paga amb res..."

"Penso que per fomentar el voluntariat entre la població immigrada primer de tot cal parlar amb els amics i explicar-los la possibilitat que ells es facin voluntaris d'alguna entitat, no aportant diners a les entitats, sinó aportant recursos personals per ajudar els altres. Per poder ajudar els altres no només cal aportar diners, cal ser persona."

Assenyala que altres accions per afavorir la integració poden ser **"escoltar i comprendre les persones més pròximes de la comunitat: els veïns, les perso-**

nes que tens al costat, anar pel barri... dirigint-los a les entitats de voluntariat social que els puguin ajudar i donant-los eines per a la seva pròpia integració i, a partir d'aquí, que coneguin les entitats i algun dia se'n puguin fer voluntaris duent a terme serveis humanitaris. La persona voluntària ha d'estar preparada des del punt de vista psicològic per atendre casos."

"Només cal compromís per ser voluntari. Jo aquí a Càritas vinc cada dimecres de 9.00 a 13.00 hores i és molt enriquidor, no es pot deixar la gent sense atendre, vinc tot l'any..."

L'Afeyami a la seu de Càritas Diocesana Girona

4. Reflexions

Sumar esforços, per Joan Subirats

Joan Subirats és doctor en Ciències Econòmiques per la Universitat de Barcelona i en l'actualitat és catedràtic de Ciència Política a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Una de les característiques més significatives de la nova època que ens ha tocat viure és l'augment de l'individualisme. L'afebliment dels vincles socials i familiars. La creixent sensació que tothom està més sol i que va més a la seva. Analitzar els factors que generen aquestes dinàmiques ens portaria a allargar-nos més del que sembla raonable. Però, aquest és un fenomen prou estudiat i sobre el qual existeix un ampli acord. Paral·lelament, el que veiem és que la gent és més vulnerable, viu més anys amb qualitat o companyia no sempre adequada, o es veu obligada a canviar de país buscant noves oportunitats.

Aquest document que teniu entre les mans, crec que és un magnífic exemple de com tot això que expliquem no són només paraules. Darrere de frases més o menys brillants, el que hi ha són històries de vida. Trajectòries personals que desemboquen a casa nostra des de contrades molt allunyades, amb tot el que això significa de desarrelament, de xoc cultural, de precarietat en les condicions de vida, de perills d'explotació en el camp laboral, etc. **Però, els aspectes més significatius d'aquest text, d'aquest conjunt de testimonis i històries de vida, és que malgrat tot el que estem dient, hi ha molta gent que vol continuar reconeixent-se com a persones solidàries, com a individus preocupats pel que passa al seu costat.** Disposats i disposades a fer del dia a dia, del contacte amb els altres, una oportunitat per demostrar-se a ells i als altres, que segueix sent possible ser solidari, sentir les emocions dels altres com les teves, i buscar camins de sortida individuals i col·lectius.

Frei Betto deia que ser voluntari és sumar esforços. Potser acostant-se des d'una lògica de compassió (que etimològicament vol dir compartir la mateixa passió), per arribar a repartir el que cap mercat no ofereix: complicitat, ajuda, sentiment, companyia.

Un voluntari és una persona que s'acosta a una altra, sense cap més pretensió que ser útil, que acompanyar, i des d'aquest punt de vista afavoreix el sentit d'autoestima de qui rep i de qui dona.

No hi ha relació laboral o mercantil que expliqui els moments compartits, l'ajuda que un i altre es donen, la fluïdesa de sentiments que s'intercanvien. I aquesta és la grandesa que transforma aquesta relació en molt més valuosa i "gruixuda" del que ho són moltes altres. Potser més professionals, igualment positives, però mancades d'aquesta gratuïtat intrínseca de tot procés voluntari.

Els processos migratoris provoquen fortíssims costos personals i emocionals als qui els protagonitzen. Ho sabem i ho veiem dia a dia. Aquest és un país que coneix bé què vol dir emigrar i què vol dir ser terra d'acollida. I aquí es recullen molts testimonis que mostren com qui ho ha passat, valora enormement sentir prop seu persones que comparteixin i que expressen solidaritat activa. No es pot entendre del tot què vol dir deixar el teu país, la teva casa, els teus, si no ho has viscut. I qui ho ha fet valora enormement els moments en els quals algú va ajudar-lo, va somriure-li, va entendre'l.

El voluntariat social té com un dels seus objectius principals lluitar contra tota forma d'opressió, de discriminació i marginació per raons de sexe, de raça, de creences, de cultura, d'edat, d'idees polítiques o de situació econòmica.

Les experiències solidàries aquí recollides ho expressen de manera més clara que les frases fetes. Mostren responsabilitat. Ens indiquen que tots podem participar. Donen suport a la idea que tothom té dret a viure amb dignitat i felicitat.

Expressen la idea que volem que la nostra terra sigui habitable. I sobretot ens mostren que el millor que ens pot passar és que ningú sigui una illa enmig de persones desconegudes. Tots som responsables. I aquesta és la principal lliçó que traspua de les històries de vida, de solidaritat i d'amistat voluntària que ha recollit magníficament la Federació Catalana de Voluntariat Social.

Felicitats i persistiu en la vostra preuada feina.

Joan Subirats

5. Conclusions i propostes

Al llarg de les entrevistes que hem presentat, s'evidencia que el voluntariat és una de les eines que faciliten i contribueixen a la integració social dels ciutadans d'origen estranger en la societat que els acull, i alhora és un element per al foment de la cohesió social.

Així doncs, **es fa palès que el voluntariat afavoreix els processos d'inclusió, potenciant la interacció, creant espais compartits i facilitant el diàleg intercultural, alhora que permet el coneixement i l'intercanvi cultural mutus.**

Els testimonis reals de les experiències presentades mostren que el voluntariat els ha estat una de les eines que els han donat suport en la seva pròpia integració; recordem algunes de les afirmacions d'aquests voluntaris i voluntàries:

El voluntariat és una eina d'integració perquè permet:

1. Conèixer altres visions i formes de fer
2. Conèixer l'entorn i els recursos que aquest pot oferir
3. Conèixer la cultura: costums, menjar, formes de vestir
4. Aprofundir en l'aprenentatge d'una nova llengua
5. Crear i enfortir xarxes socials
6. Interrelacionar-se amb diversos agents
7. Trencar estereotips i tòpics
8. Reforçar el sentiment de pertinença a la societat d'acollida
9. Sentir-se respectat, valorat: aporta valors d'enriquiment personal
10. Vincular-se a la societat en què un es troba
11. L'intercanvi intercultural

Els voluntaris i voluntàries, la majoria dels quals se situen en la franja d'edat d'entre els 25 i els 40 anys, provenen tant de països comunitaris (França, Romania i Bulgària) com extracomunitaris (Marroc, Nigèria, Guinea Equatorial, Equador, Mèxic, Veneçuela i EUA).

Hem pogut copsar, alhora, que l'acció voluntària es porta a terme en diferents àmbits, no tan sols en el de la immigració sinó també en el camp del lleure i l'educació infantil, en l'àmbit del socors o en l'atenció a la gent gran.

Aquest fet aporta una gran riquesa a les entitats de voluntariat social i fomenta especialment la trobada i els espais de coneixença entre la població immigrada i l'autòctona.

Així mateix, també hi ha experiències que tenen lloc en entitats que disposen de serveis especialitzats i/o projectes destinats en exclusiva a persones nouvingudes.

En aquestes situacions, es fan tasques de mediació, traducció, informació, acollida, sensibilització, interpretació, i assessorament jurídic i laboral.

Cal ressaltar que en algun d'aquests casos hem pogut observar que **la persona**

entrevistada ha passat de ser un usuari/a a voluntari/a de la mateixa entitat. Per tant, cal canviar el persistent concepte de considerar els immigrants objecte de l'acció del voluntariat abans que el subjecte d'aquesta acció.

En aquestes ocasions, s'ha mostrat que **la motivació de ser voluntaris és el retorn de l'ajut que han pogut obtenir de l'entitat de la qual eren usuaris/es i aquest fet potencia que l'acció que duen a terme es caracteritzi per una capacitat elevada d'empatia, sensibilitat i suport a la persona atesa⁵.**

Recordem l'experiència de la Lisa Marie quan ens comentava: "Sóc voluntària en l'àmbit de la immigració, jo també sóc immigrada, i és una forma d'identificació personal: quan vaig arribar, em vaig trobar amb problemes com ara l'aprenentatge d'una nova llengua, com la majoria de persones nouvingudes, i és per aquest motiu que vaig prioritzar actuar com a voluntària en l'àmbit de la immigració".

D'altra banda, un dels altres ítems que es desprenen de les experiències mostrades és que **l'activitat voluntària, lògicament, té lloc quan la persona té resoltes les necessitats bàsiques**; per tant, el volun-

tariat apareix un cop la persona ja té un coneixement dels recursos del territori: "Considero que la persona immigrada que és voluntària ja està integrada perquè se sent part de l'entorn i en vol formar part mitjançant l'ajut a altres persones", afirmava la Hind.

El testimoniatge de la Dina ho corroborava: "No tothom té prou temps per dedicar-lo al voluntariat. La prioritat principal per a la població immigrant és treballar per poder fer front a les necessitats bàsiques de les seves famílies."

Pel que fa a les fronteres amb què es troben per ser voluntaris, s'assenyala la manca d'informació amb relació al voluntariat, el desconeixement de la llengua, la por de ser utilitzats o el sentiment de vergonya.

⁵ Serà important, en aquestes ocasions, incidir en la formació dels voluntaris sobre com gestionar la transferència i la contratransferència.

Propostes per potenciar el voluntariat entre la població nouvinguda

La difusió, informació, sensibilització i promoció del voluntariat en:

- les escoles d'adults,
- les entitats d'immigrants,
- els centres escolars mitjançant les AMPA,
- els centres de serveis socials i
- mitjançant la creació d'espais que afavoreixin la interacció i el coneixement mutu són algunes de les propostes que suggerim per tal de potenciar el voluntariat entre la població nouvinguda.

Des de la Federació Catalana de Voluntariat Social proposem alhora:

a) Incorporar informació sobre el voluntariat social en els paquets d'acollida.

Els programes d'acollida proporcionen habilitats per aconseguir una integració plena; el voluntariat pot ser-ne un dels elements.

b) Vetllar perquè l'acció voluntària pugui continuar sent incorporada i reconeguda en els informes d'arrelament social com un dels elements que afavoreix la integració de la població nouvinguda. Pel que fa a aquesta segona proposta, l'element clau és incorporar la pòlissa d'assegurança del voluntari per tal de demostrar la seva vinculació a l'entitat.

Per tant, cal garantir que qualsevol persona, independentment de la seva situació administrativa, queda coberta per la pòlissa d'assegurança de voluntariat.

Durant l'any passat, des de la FCVS vàrem aconseguir incorporar aquesta clàusula dins la pòlissa contractada. Cal que les nostres entitats es mantinguin obertes i siguin inclusives tot promovent la igualtat i la no discriminació.

Tal com indica la Comissió Europea en les conclusions de la segona edició del manual sobre integració, l'ideal seria que les estratègies per aconseguir nous voluntaris i la mateixa gestió del voluntariat tinguessin en compte la diversitat cultural.

El voluntariat com a instrument i indicador de la integració és un component essencial del que la Comissió Europea denomina Principis bàsics comuns a la integració. Per concloure, considerem important la comparació d'aquests principis amb les experiències que hem pogut observar i constatem que:

Principi 1

El voluntariat afavoreix l'intercanvi entre la comunitat d'immigrants i la d'acollida, i, així, pot contribuir a l'anomenat procés bidireccional, dinàmic i durador d'acomodació mútua realitzada per immigrants i residents dels estats membres.

Principi 7

El voluntariat és un mitjà per excel·lència per promoure una interacció assídua entre immigrants i ciutadans dels estats membres.

Principi 8

El voluntariat permet als immigrants cultivar la seva pròpia cultura d'origen i ser-ne conscients, i els anima a compartir el seu coneixement i la seva diversitat amb la comunitat d'acollida. També ofereix la possibilitat de conèixer i experimentar la cultura i les pràctiques religioses de la

comunitat local. Aquest fet incentiva la comunitat immigrada i la població local a obrir-se a altres cultures i religions.

És evident que el voluntariat és una forma de participació social en què les persones nouvingudes (persones immigrades, tinguin o no la situació administrativa resolta, persones sol·licitants d'asil i persones refugiades) juguen un rol important com a ciutadans actius.

Facilitar la seva participació i valorar-ne la contribució en promou la inclusió i potencia i reforça les seves habilitats.

6. BIBLIOGRAFIA

NIESSEN, JAN I KATE, MARY ANNE. *HANDBOOK ON INTEGRATION FOR POLICY-MAKERS AND PRACTITIONERS*. COMISSIÓ EUROPEA, DIRECCIÓ GENERAL DE JUSTÍCIA, LLIBERTAT I SEGURETAT, NOVEMBRE DE 2004.

NIESSEN, JAN I SCHIBEL, YONGMI; *HANDBOOK ON INTEGRATION FOR POLICY-MAKERS AND PRACTITIONERS*. 2A ED. COMISSIÓ EUROPEA, DIRECCIÓ GENERAL DE JUSTÍCIA, LLIBERTAT I SEGURETAT, MAIG DE 2007.

PLA DE CIUTADANIA I IMMIGRACIÓ 2005-2008. SECRETARIA PER A LA IMMIGRACIÓ, GENERALITAT DE CATALUNYA, MAIG DE 2005.

IMMIGRACIÓ, IGUALTAT I CONVIVÈNCIA: UN REPTE PER AL VOLUNTARIAT SOCIAL- ALGUNES REFLEXIONS I PROPOSTES. FEDERACIÓ CATALANA DE VOLUNTARIAT SOCIAL, 2004.

INVOLVE: PARTICIPACIÓN DE NACIONALES DE TERCEROS PAÍSES EN EL VOLUNTARIADO COMO MEDIO PARA MEJORAR LA INTEGRACIÓN. CENTRE EUROPEU DEL VOLUNTARIAT (CEV). PUBLICACIÓ AMB EL SUPORT DE LA COMISSIÓ EUROPEA EN EL MARC DEL PROGRAMA INTI, DESEMBRE DE 2006.

BASES D'ACOLLIDA DE BARCELONA CIUTAT. AJUNTAMENT DE BARCELONA, GABINET TÈCNIC D'IMMIGRACIÓ, 2007.

PROCEDIMENTS PER A L'ACOLLIDA DE LA POBLACIÓ NOUINGUDA. AJUNTAMENT DE BARCELONA, BARCELONA, 2006.